

LAISVĖS DIENA

Lietuvos Respublikos
Seimo Pirmininko
Vytauto Landsbergio kalba
Laisvės dienos minėjime

Lietuvos piliečiai, malonūs svečiai!

Vidurnaktį tarp rugpjūčio 31-osios ir rugsėjo 1-osios prieš penkerius metus Lietuvos valstybės sieną kirto ir išdundėjo į Rytus paskutinis ešelonas su paskutiniu Lietuvą paliekančiu Rusijos kariuomenės daliniu. Tiesa, kai kurie daliniai dar prieš tai pasitraukė keistokai į Vakarus. Ką jie ten ligi šiol veikia, nežinome, nebent išgirstame, kai šauda smogiamąsias raketas prie pat Lietuvos sienų. Koks tos kariuomenės strateginis uždavinys Karaliaučiaus krašte, turėtų paklausti besivienijanti Europa.

O Rusijos kariuomenę

prieš penkerius metus išlydėjome draugiškai. Po Sutarties pasirašymo buvau siūlęs net gėlių įteikti paskutiniam kareivėliui, kad tik jie išeitų pagal Helsinkio viršūnių reikalavimą – greitai, tvarkingai ir visiškai.

Rusijos kariuomenės paliktose kareivinėse dar ir šiandien galime rasti įdomių užrašų, pavyzdžiui: "Mes dar sugrįšime!". Nežiūrėjome į tai pykdami ar labai susirūpinę. Gal vaikinai tiesiog turėjo savitą humoro jausmą. Tačiau be humoro, deja, atrodo tokie atvejai, kaip neseniai vykę manevrai Pskovo srityje, ir jų pavadinimas. Čia dislokuoti Rusijos kariuomenės daliniai atliko staigų maršą iki Estijos sienos, o patys manevrai vadinosi "Operacija – Sugrįžimas". Taigi, kodinis pavadinimas – nepaprastai at-



Vilniuje, Gedimino prospektu žygiuoja Pasaulio lietuvių Dainų šventės dalyviai, atvykę iš Jungtinių Amerikos valstijų.
E. Šulaičio nuotr.

viras ir auklėjantis. Tegu jis būna auklėjantis ir mums, ir Vakarų vyriausybėms.

Kad niekada neįvyktų joks sugrįžimas, perkertant valstybių sienas, turime stip-

rinti savo valstybę ir jos Nepriklausomybę. Trys svarbiausi dalykai – politikų nuoseklumas, visuomenės patriotiškumas ir kariuomenės pasirengimas – štai patys tikrieji

Lietuvos laisvės garantai. Prisidėkime prie to visi! Remkime Lietuvos kariuomenę! Remkime vakarietišką Lietuvos politikos kryptį!

GYVENIMAS LIETUVOJE

Išbristi iš skurdo – išsivaduoti iš blogio

Dr. L. Milčius

Visaip galima aiškinti, kodėl tiek daug skaudulių šiandieninėje visuomenėje. Galima teisintis, kad dar neišmokome gyventi laisvoje rinkoje, galima kaltinti sovietinio gyvenimo įpročių likučius, galima pasiguosti, kad kitur yra dar blogiau. Bet visa tai būtų tik pusė tiesos, tik dalies mažareikšmių priežasčių ir prielaidų išvardijimas. Tikroji esmė yra nepatenkinama socialinė būklė.

Bet kurioje valstybėje, nežiūrint gyventojų pažiūrų ir priimtų moralės normų, gyventojų socialinė būklė visada turi tiesioginę įtaką gyvenimo trukmei, nusikalstamumui, net politinei padėčiai. Bet koks bandymas ignoruoti neigiamus ekonominius pokyčius ar vyriausybių nesugebėjimas patenkinti būtinąsias gyventojų socialines išlaidas, akimirksniu ir gana skaudžiai atsiliepia visuomenei. Ir priešingai, net nedidelis gyvenimo pagerėjimas atneša ne tik gaivų optimizmą, bet ir tautos bei valstybės raidos pagyvėjimą. Keletos pastarųjų metų Lietuvos gyventojų amžiaus trukmės, nusikalstamumo, sveikatos, išsilavinimo ir kiti socialiniai rodikliai tokį tiesioginį ryšį patvirtina.

Gyventojų skaičiaus kitimas. Nors pastaruoju me-

tu jau pasigirsta optimistinių balsų apie gerėjančią šalies demografinę būklę, tačiau svarbiausieji demografiniai rodikliai vis dar tebėra blogi.

1 lentelė
Gimimai ir mirtys

Metai	Gimimų	Mirčių	Skirskaičiai	Skaičiai	tumas
1993	46.7	46.1	+ 0.6		
1994	42.8	46.5	- 3.7		
1995	41.2	45.3	- 4.1		
1996	39.2	42.9	- 3.7		

1993 46.7 46.1 + 0.6
1994 42.8 46.5 - 3.7
1995 41.2 45.3 - 4.1
1996 39.2 42.9 - 3.7

Gyventojų mirtingumas Lietuvoje ilgą laiką didėjo ir

1995 m., lyginant su 1989 m., buvo didesnis visu penktadaliu. Šiuo metu mirtingumas nebedidėja, bet gimstamumas ir toliau mažėja.

Ypač skaudu dėl nepaprastai didelio neigiamo gyventojų balanso kaime. Jeigu miestuose 1996 m. gimė 24,823, o mirė 23,466 žmonės, t. y. gimusių buvo 1,357 daugiau, tai kaime gimė 14,346, o mirė 19,430 žmonės, t. y. 5,084 mirusiųjų buvo daugiau. Iš dalies tai būtų galima paaiškinti tuo, kad miestuose gyvena daugiau jaunimo, o senesni žmonės liko kaime, todėl iš 1000 gyventojų mieste mirė 9.3, o

2 lentelė

1996 m. gyventojų mirtingumo (100,000 gyventojų) priežastys					
Mirčių priežastys	Iš viso	Vyrai	Moterys	Mieste	Kaime
Iš viso mirė	1156.4	1305.0	1023.5	928.8	1624.3
Priežastys:					
kraujo apytakos ligos	633.2	592.9	669.2	477.0	966.5
piktybiniai augliai	202.6	242.9	166.7	181.5	247.8
nelaimingi atsitikimai	23.1	36.8	10.9	19.5	30.8
apsinuodijimai	15.9	26.4	6.4	14.9	17.8
alkoholiu nuskendo	10.6	16.8	5.0	9.5	13.0
savižudybės	46.4	79.3	17.1	36.0	68.7
nužudyti	9.3	14.0	5.1	8.5	11.0

kaime natūraliai beveik dvi-
gubai daugiau – 16.4.

Tačiau analizuojant mirčių priežastis (žr. 2 lentelę), ryškėja lemiamą socialinės būklės, darbo ir gyvenimo sąlygų įtaka, o daugeliui gyventojų – pastovaus darbo ir

uždarbio praradimas. Žmonės labai jaudina nepagrįstas senatvės pensijos amžiaus didinimas. Kai vyrų vidutinė gyvenimo trukmė 1994 m. nesiekė ir 63 metų, o 1996 m. tik priartėjo prie 65 metų,

(Nukelta į 5 psl.)

PRASIDĖJO ŠILUVOS ATLAIDAI

Balys Auginas

AMŽINAJAI MOTINAI

DAUG pasaulyje
Žinau brangių dalykų:

Auksą ir sidabrą
Baltąją platiną...
Bet prieš Tave
Lenkias karūna karalių,
Ir išminčių galvos,
Ir vergų bedalių.
Ir nublinksta lobiai
Marių ir žemynų!

Kūdikio akyse
Tu skaisti Aušrinė,
O širdy –
Lakšutės nuostabi giesmelė.
Prieš ta Obeliską
Meilės begalinės
Klaupias kartų kartos,
Lenkias minių minios.
Ir kaip ryto saulė
Tu švieti jiems kelią...

Laiko dantys kanda
Geležį ir varį,
Suaižėja plienas,
Marmuras sudūli.
Gėstančiame žvilgsny
Žūstančio mūsų kario
Tu spindėsi amžiais
Lyg žvaigždė Vakarė,
Šalančios jo lūpos
Tau šnibždės:
– MOTULĖ –

Girdėta iš Vilniaus

• **VILNIAUS KONFERENCIJA.** Narystė Europos Sąjungoje ir NATO Lietuvai bei kitoms Vidurio Europos valstybėms reiškia saugumą, tai užtikrintų ekonomikos plėtrą ir padėtų įsiliesti į bendrą vertybių erdvę. Todėl Rusijos prieštarašimas šių šalių narystei NATO negali būti vertinamas kitaip, negu bandymas riboti valstybių laisvę pasirinkti savo saugumo garantijas. Tai pabrėžė Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus, rugsėjo 3 d. sveikindamas Vilniaus konferencijos dalyvius. Konferencijos tema – "Euroatlanto integracija - pagrindinis stabilumo aspektas". Joje dalyvauja per šimtą pareigūnų, diplomatų ir politologų iš dvidešimties šalių, Europos Sąjungos ir NATO.

• **SUSITIKIMAI.** Aptarti dvišalio bendradarbiavimo klausimų ir dalyvauti Vilniaus konferencijoje rugsėjo 2 d. vakare į Lietuvą atvyko Lenkijos Prezidentas Aleksander Kwasniewski. Kaimyninės šalies vadovas vizitą pradėjo Palangoje. Čia surengtas Lietuvos ir Lenkijos prezidentų susitikimas. Rugsėjo 4 d. į Lietuvą atvyko Norvegijos Karalius Harald V bei Karalienė Sonja.

• **PREZIDENTAS – APIE MOKYKLĄ.** Prezidentas Valdas Adamkus mano, kad kokybiškai atnaujinti Lietuvos švietimą ir mokslą galėtų padėti jauni žmonės, baigę studijas užsienyje. "Ar nederėtų Vyriausybei parengti šių žmonių paieškos užsienyje ir jų kvietimo Tėvynėn programos?", - klausė šalies vadovas, rugpjūčio 31 d. kalbėdamas per Lietuvos televiziją Naujųjų mokslo metų ir Laisvės dienos progą. Prezidento teigimu, labai svarbu, kad švietimo pertvarka būtų grindžiama konkrečiomis, valstybės pakankamai finansuojamomis programomis. Prezidentas paragino labiau rūpintis vaikų sveikata. Jis pareiškė maną, kad "Lietuvos mokykla šiandien galėtų sulaukti kur kas didesnės verslininkų ir pramonininkų, kultūrininkų, mokslininkų ir žurnalistų tautos".

• **MOKSLO METŲ STATISTIKA.** Bendrąjį lavinimą teikiančiose mokyklose apie 430 tūkstančių moksleivių sieks vidurinio išsilavinimo. 11.8 tūkstančio žmonių mokysis suaugusiųjų, o 2.1 tūkstančio - jaunimo mokyklose. Specialiąsias mokyklas-internatus lankys 7.6 tūkstančio besimokančiųjų. Šiameit aukštosiose mokyklose studijuos apie 67 tūkstančius studentų. Tai apytiksliai trimis tūkstančiais studentų daugiau negu pernai. Profesinėse mokyklose mokysis - 56.6 tūkst. moksleivių, o aukštesniosiose - 30.3 tūkstančio studentų.

• **RUSIJOS KRIZĖS POVEIKIS.** Ekonomikos ekspertė Margarita Starkevičiūtė "Respublikoje" teigia, kad Lietuvos gyventojams šiuo metu nederėtų nerimauti dėl lito stabilumo, o bankai, padidinę valiutos pardavimo kainas, uždriba iš kilios panikos. M. Starkevičiūtė tvirtina: "Lietuvos ekonomikos silpnoji vieta - tai, kad esame labai priklausomi nuo savo eksporto. Net 55 proc. Lietuvos bendrojo produkto sudaro eksportas. [...] Per pirmą šių metų pusmetį eksportas į NVS šalis buvo 3,4 mlrd. litų, arba 46-43 viso Lietuvos eksporto.[...] Dar viena silpna Lietuvos vieta - didelis prekybos deficitas, kuris per pirmąjį šių metų pusmetį buvo 4,1 mlrd. Lt." Apie krizės Rusijoje įtaką Lietuvai M. Starkevičiūtė sakė: "Lietuva vis viena pajus eksporto, biudžeto pajamų sumažėjimą, padidės bankrotų. Tikruosius krizės požymius Lietuva pajus maždaug lapkričio mėnesį, tačiau biudžeto, ypač valdymo, išlaidas Vyriausybė turėtų mažinti jau šiandien". Padėtis Rusijoje, M. Starkevičiūtės nuomone, pakankamai neapibrėžta: "Tačiau nereikia pamiršti, kad Rusija per ateinančius metus turi grąžinti apie 20 mlrd. JAV dolerių, kai visos šios šalies atsargos yra 13 mlrd. JAV dolerių. Tai reiškia bankrotą".

• **LIETUVA – ČEČĖNIJA.** Čečėnija siekia užmegzti glaudesnius santykius su Lietuva. Tuo tikslu į Vilnių atvyko Čečėnijos Respublikos Ickerijos užsienio reikalų viceministras Movsud Dudajev. Anot jo, Čečėnija, vis dar smaigiamai visapusiškos Rusijos blokados, pamažu atgyja ir gan sėkmingai įsitvirtina kaip suvereni valstybė. Pasak M. Dudajevo, mažoji Šiaurės Kaukazo valstybė bene didžiausias savo viltis sieja su Lietuva. Todėl jau dabar svarstoma aukščiausių abiejų šalių vadovų susitikimo galimybė.

• **NELAIMĖ.** Rugpjūčio 30 d., sekmadienį, apie 15 val. 20 minučių į Platelių ežerą, kurio gylis toje vietoje siekia 15 metrų, įkrito sraigtasparnis, priklausantis Mažeikių aviaklubiui. Juo buvo skraidinami vestuvinininkai. Iki pirmadienio vidurdienio iš Platelių ežero gelmės narai ištraukė visų dešimties žuvusiųjų kūnus. Per stebuklą gyva išlikusi Virginija Rancienė galėtų tapti betarpiška šios tragedijos liudytoja.

• **MUZIEJUS.** Lietuvos krepšinio lygos (LKL) prezidentas, buvęs NBA žaidėjas Šarūnas Marčiulionis siūlo Lietuvoje įsteigti Europos krepšinio šlovės muziejų. Š. Marčiulionis teigia, jog apie tai yra kalbėjęs su garsiaisiais krepšininkais, šalies vadovais ir pareigūnais. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską



Algirdas Pužauskas

JAV prezidentas Bill Clinton rugpjūčio 17 d. buvo priverstas pasirodyti televizijos stočių programose ir prisipažinti, kad jis buvo neištikimas savo žmonai – svetimavo su jauna Baltųjų Rūmų kandidate į tarnautojas Monika. Ši istorija jau daug mėnesių užima nemažai laiko televizijos programose ir užpildo daug vietos laikraščiuose. Negi iš tiesų amerikiečiai yra tokie moralistai ir pavyzdingi vyrai bei žmonos?

Dar 1994 metais Čikagos universiteto tautinis nuomonės tyrinėjimų centras tyrinėjo šį klausimą ir paskelbė, kad amerikiečiai, vertindami valdžios pareigūnų žmogiškąsias savybes, gana neigiamai žiūri į neištikimybę. Tyrinėtojai padarė išvadą, kad amerikiečiai iš esmės yra vienos monogaminės santuokos šalininkai. Panašios išvados gautos ir atlikus tokius tyrimus Kalifornijoje. Čia pridėdama, kad didelę dorovinę įtaką vedybinės ištikimybės klausimu padarė gausi išeivija, kilusi iš Airijos, Lenkijos ir kitų katalikiškų kraštų.

Jei tikėti plepalams, tai dabartinis prezidentas, žinoma, nebuvo pirmas ir nebus paskutinis, kuris buvęs neišti-

PREZIDENTAI IR JŲ "IŠDAIGOS"

kimas savo žmonai. Carroll-Graf leidykla yra išleidusi Karl Show parašytą knygą "Mammoth Book of Tasteless Lists", kurią galima įsigyti už \$10.95. Knygoje surašyti garsūs svetimautojai. Tarp jų yra ir daug JAV prezidentų. Ne vienas "istorikas" yra tvirtinęs, kad vienintelis teisingas ir padorus prezidentas buvo Abrahomas Linkolnas, vertintas kaip garbingas vyras. Jį nušovė 1865 m. Net ir Amerikos tėvu vadinamas George Washington, kaip tvirtina "liudytojai", turėjęs daugeliui žinomą meilužę, apie kurią rašė "The Boston Weekly" laikraštis, o Anglijoje – Londono "Gentlemen's Magazine". Ta istorija vadinama "skalbėjos Kate skandalu".

Trečiasis JAV prezidentas Thomas Jefferson buvęs žinomas kaip mėgėjas miegoti su juodosiomis vergėmis. Ypač pagarsėjo jo "kambarinė" Sally Hemings. Ji pagimdė penkis vaikus, kurie, nežiūrint jų tėvo kilmės ir užimamos vietos, buvo ir pasiliko vergais. Be to, T. Jefferson turėjęs intymų reikalų ir su anglo dailininko žmona.

Didelis išdykauotojas buvęs ir 29-tasis JAV prezidentas Warren G. Harding. Jis turėjęs dvi pastovias meilužes per visą savo vedybinį gyvenimą. Viena iš jų buvo gavusi iš prezidento meilės laiško ir paskui šantažavusi

jį, kol iškaulijo 15,000 dolerių. Anais laikais tai buvo didelė suma. Jau būdamas 57 metų amžiaus, W.G. Harding pradėjo draugystę su 16-mete moksleive Nan Britton, kuri vėliau pasakojo, kaip ji turėjusi slaptus pasimatymus ir neleistinus santykius mažoje Baltųjų Rūmų drabužių spintoje. Net ir nelabai sveikas ilgametis JAV prezidentas F.D. Roosevelt palikęs intymius santykius su dviem savo sekretorėmis: Lucy Page Mercer ir Marguerite Missy LeHand.

36-tasis JAV prezidentas L.B. Johnson savo kadencijos metu turėjęs šešias sekretores ir pats mėgęs pasakoti apie "slaptus" santykius su penkiomis iš jų, net ir prezidentūros Ovaliniame kambaryje. Kartą jį ten užklupo jo paties žmona Lady Bird.

Prezidentas R. Nixon turėjo pasitraukti iš prezidentūros dėl kitų, gerai žinomų priežasčių, o ne dėl svetimavimo ar melavimo teisingumo įstaigoms. Tačiau jis aštuonerius metus draugavęs su kinų kilmės Hong Kongo turistų gide Marianna Liu. Ji buvo FBI ir britų žvalgybos agentų įtariama, kaip Kinijos valdžios šnipė, tarnavusi komunistams. Prezidentas R. Nixon įsakė išduoti jai vizą. Ji apsigyveno kaip legali imigrantė Kalifornijoje, Nixon miesto apylinkėse – Yorba Linda, CA.

Keliais sakiniiais

• Kinijos vyriausybė ir visas provincijų, miestų bei kaimo vietovių valdymo aparatas rugpjūtyje laikė sunkius egzaminus. Niekas Kinijoje neatsimena tokių potvynių ir tiek jų sukeltų nuostolių. Teko iškeldinti apie 14 milijonų žmonių. Vanduo sunaikino 6 milijonus gyvenamųjų namų. Kinijos prezidentas paskelbė, kad jis negalės, kaip buvo numatyta, rugsėjo mėnesį apsilankyti Japonijoje ir Rusijoje. Tuos vizitus teks atidėti.

• Amerikos musulmonų pagrindinės organizacijos pasmerkė JAV ambasadų užpuolimus Afrikos šalyse, tačiau pasisakė prieš "nekalčiųjų baudimą kartu su kaltaisiais" Musulmonų taryba pakartojo, kad teroro veiksmų islamas nelaimina ir juos smerkia, tačiau gaudant ir baudžiant teroristus, būtina vadovautis tarptautiniais ir vietiniais įstatymais.

• Rugpjūčio 20 d. Kanados Aukščiausiasis Teismas paskelbė, kad Kvebeko provincija neturi teisės vienašališkai pasitraukti iš federalinės Kanados sąjungos. Tačiau jei aiški Kvebeko gyventojų dauguma referendumu vis tik nutartų pasitraukti iš sąjungos, federalinė vyriausybė ir kitos devynios Kanados provincijos privalėtų pradėti derybas dėl tvarkingo atsiskyrimo.

• Pietų Afrikos vyriausybė bandė sukviesti Kongo valstybės draugų ir priešų konferenciją, kuri galėtų sustabdyti gresianti konfliktą. Kongo sveikatos ministras pasakė, kad jei Ruanda neatitrauks savo karo pajėgų iš Kongo, prasidės šimto metų karas. Į Kongo sostinę Kinšasą jau atvyko keli transporto lėktuvai su Angolos kariiviais. Laukiama ir Zimbabvės kariuomenės dalinių. Jie irgi

bandys padėti valdžioje išsilaikyti Kongo prezidentui Laurentui Kabilai.

• Rusijos Dūma švilpimais ir riksmomis sutiko vyriausybės aiškinimus apie rublio nuvertinimą. Premjeras S. Kirijenko atmetė Dūmos priekaištus, sakdamas, kad pati Duma esanti kalta, nes nepatvirtino įstatymų, būtinų, norint sustabdyti ekonomikos krizę. Premjeras pabrėžė: "Mes negalime tikėtis tokios prabangos, kad galėtume vadintis populiaria vyriausybe. Visi tai supranta. Tačiau ir jums tenka didelė dalis atsakymybės". Rugpjūčio 23 d. Rusijos prezidentas B. Jelcin atleido premjerą S. Kirijenko iš pareigų ir susigrąžino V. Černomyrdiną.

• JAV sveikatos sekretorė Donna Shalala pranešė spaudai, kad Amerikos jaunimo

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pima klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiros numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

KAS VYKSTA RUSIJOJE?

Kai Lietuvoje – visuose miestuose, miesteliuose ir bažnytkaimiuose – rugsėjo pirmąją nesuskaičiuojami pulkai pasipuošusių mokinių, nešini gėlių puokštėmis žingsniavo į mokyklas, gal kai kas ir nebeprisiminė, jog praėjo jau penkeri metai, kai mūsų tėvų žemę paliko paskutiniai okupacinės armijos kareiviai. Istorinių datų sąrašė nurodyta, kad 1993 m. rugpjūčio 31 d. 23 val. 40 min., paskutinis ešelonas su Rusijos armijos likučiais išvyko iš Lietuvos.

Mūsų tautos mitologijoje užtikiname, kad per patį vidurnaktį pragaro valdovas paleidžia į žemę velnius. O ši kartą vidurnaktyje šėtono pasiuntiniai išsinešdino. Išvyko okupantai, pralieję marias kraujo, sunaikinę trečdalį mūsų tautos, bet taip ir nesulaukę jokio atpildo už savo siaubingas piktadarybes. Tuos paskutinius kareivius, kurie į Lietuvą buvo atvežti tik atlikti sovietinę karinę prievolę ir mūsų tautai dar nespėjo nusikalsti, kaip rašo prof. V. Landsbergis, buvome pasirengę net su gėlėmis išlydėti. Bet jų "politrukai" nenorėjo išleistuvių. Juk to dar nebuvo, kad ši armija trauktųsi nuo beginklių.

Beveik tuo pat metu, kai Vilniuje, Nepriklausomybės aikštėje vyko Laisvės dienos minėjimas, į Maskvą atvyko JAV prezidentas Bill Clinton. Kažin, ar spausdamas Boriso Jelcino ranką, ar vėliau dalyvaudamas pokalbyje su Rusijos politikieriais, šis Amerikoje užaugęs vyras suvokė, kodėl šią valstybę vėl ir vėl krečia karštligė. Kaip rodo ir paskutiniojo dešimtmečio politiniai įvykiai, ne vienam Vakarų politikui gilesnio suvokimo labai trūksta. Išaugę tvarkingose valstybėse, kuriose tiek ūkinis, tiek ir politinis gyvenimas tvarkomas, vadovaujantis visiškai kitais pagrindais, negu Sovietijoje, jie tiesiog neišsivaizduoja, kokios yra tikrosios nesibai giančių Rusijos krizių prie-

žastys. Ir Vakaruose pasitaiko apgavysčių, duoto žodžio nesilaikymo bei vienadieniško požiūrio į gyvenimą, bet vakariečiui tiesiog neišsivaizduojama, kad egzistuoja didžiulė valstybė, kurioje netvarka ir neteisybė yra pagrindiniai kasdienybės bruožai. Galima tai valstybei kišti vis naujus milijardus dolerių, bet jie nugaris tarsi į liūną, neatnešę nei pažangos, nei gerbūvio. Galima keisti jos premjerus ir ministrus, prezidentūros patarėjus ar ambasadorius, tačiau nieko doro nebus, kol toje valstybėje nebus susirūpinta keisti patį jos gyvenimo būdą. Šie pokyčiai turi apimti tiek būsimąjį valdantįjį elitą, tiek milijonus eilinių gyventojų – nuo mažo vaiko iki pensininko. Tik išvalius sąmonę nuo visiškai iškreiptos galvosenos ir elgsenos, galima tikėtis greitesnių teigiamų poslinkių. Svarbiausia, kad Rusijoje būtų suvokta, jog gyventi reikia tik iš savo nelengvo kasdienio darbo, nesitikint, kad caras, "generalisimas", prezidentas ar jį pakeisti besirengiantis garsiakalbis konkurentas visus sočiai prišers ir pagirdys. Reikia atsisakyti išsivaizdavimo, kad kitas tautas nuolat reikia nuo kažko "vaduoti". Atsisakyti ne tik karinio plėšikavimo, bet ir bandymų mokyti kitus "gyventi". Atsisakyti išsivaizdavimo, kad aplink Rusiją ir jos pačios viduje tyko kažkokie priešai, kuriuos reikia "mušti". Laikas pratintis dirbti.

Ne kažkur už Uralo, o visai netoli Maskvos dirvuoja apleisti derlingi laukai. Fabrikuose gana dažnai gaminamas tikras niekalas, vadovaujantis požiūriu: "A, tiks ir toks." Paskui reikiama, kad neišmokami atlyginimai. Po baudžiosios panaikinimo ten nebuvo spėta pajusti laisvo darbo vertės, o vadinamasis socializmas pirmiausia "išlaisvino" nuo sąžinės ir pareigos. Todėl ir nėra pinigų algoms, bet pakanka raketoms bei manevrams "Sugrįžimas".



Juozas Žygas

Tai ne džiaugsmo, bet susimąstymo diena. Turime prisiminti tą klastą ir tuos, kurie ją vadovavosi. Vytauto valdymo laikais Lietuva pasiekė savo galybės viršūnę. Ji jau buvo pilna žodžio prasme "nuo jūrų iki jūrų". Po Žalgirio mūšio gyvenimas pasidarė ramesnis. Sumažėjo pasienio užpuodinėjimai ir išiveržimai į Lietuvą. Todėl Vytauto laikais pradėjo augti miestai. Tada jų dar nebuvo daug. Žinoma, žymiausias buvo Vilnius, o po jo sekė Gardinas ir Kaunas. Tiek Vytautui, tiek ir žymesniesiems bajorams rūpėjo, kas bus po jo mirties? Dar ir jam gyvam esant, lenkai per Jogailą laikė Lietuvą savo nuosavybe. Vytautui jau buvo beveik 80 metų, o jis neturėjo jokio įpėdinio. Tad jam mirus, Lietuva būtų tekusi Jogailai ir tuo pačiu tapusi Lenkijos valda.

Lietuvos bajorams ir pačiam Vytautui pradėjus kalbėti apie vainikavimą. Lenkijos ponai tuo labai susirūpino. Jie nenorėjo leisti, kad per Jogailos asmenį susidarytų Lietuvos ryšys su Lenkija pradingtų. Mintis vainikuotis ir Lietuvai turėti savo karalių nebuvo nauja. Salyno suva-

žiavime, įvykusiame 1398 m. Lietuvos bajorai paskelbė Vytautą Lietuvos karaliumi. Tačiau tuos planus laikinai sugriovė 1399 m. pralaimėtas Vorsklos mūšis. Jame buvo beveik sunaikinta jungtinė Vytauto kariuomenė. Po to mūšio, nors ir trumpam laikui, Vytautas buvo priverstas su Jogaila, o tuo pačiu ir su Lenkija palaikyti artimus ryšius. Tačiau po Žalgirio mūšio ir dar po kurio laiko atgavus Žemaitiją, vėl iškilo vainikavimo mintis. Tuo tikslu Lucke, Vytauto pilyje, 1429 metais buvo numatyta sukviešti Rytų ir Vidurio Europos valdovų, bajorų ir didikų suvažiavimą. Į Vytauto kvietimą beveik visi atsiliepė. Į Lucką atvyko: Jogaila, imperatorius Zigmantas, Danijos karalius Erikas, Maskvos didysis kunigaikštis Vosylis, popiežiaus pasiuntinys, Kryžiuočių ordino magistras, totorių chanai ir daug kunigaikščių. Iš to sąrašo matosi, kokią svorį Vytautas turėjo. Tame valdovų suvažiavime imperatorius Zigmantas pažadėjo Vytautui ir jo žmonai atsiųsti vainikus. Tuo metu ir Jogaila Vytauto vainikavimą parėmė, bet netrukus atsimeitė, nes lenkų ponai, kuriems vadovavo Lietuvos priešas, Krokvos vyskupas Zbignevas Olesnickis, Vytauto vainikavimui ir galimam Lietuvos atsiskyrimui griežtai priešinosi.

Vytautas turėdamas savo pusėje imperatorių, rengėsi

vainikavimuisi ir be Lenkijos sutikimo. Susitaręs su imperatoriumi, jis paskyrė šiam įvykiui 1430 m. rugsėjo 8 d. Lenkai, žinodami Vytauto apsisprendimą, tam rengėsi. 1430 m. Jedline įvykusiame lenkų bajorijos suvažiavime nutarta jokių būdu nepraleisti į Lietuvą vykstančios delegacijos.

Artėjant numatyta dienai, į Vilnių rinkosi garbingi svečiai. Vytautui neįtariant, lenkai ant visų kelių, vedančių į Vilnių, išstatė karių sargybas. Į Vilnių su vainikais ir vainikavimui skirtais dokumentais vykusią imperatoriaus delegaciją jie sulaukė. Vytautas ir jo svečiai žadėtų vainikų nesulaukė. Buvo paskirta kita vainikavimosi data, bet pats Vytautas jos nebesulaukė.

Minint šią dieną, reikia kalbėti ne apie neįvykusį vainikavimą, bet apie Lenkijos klastą. Istorijos eigoje tokių klastų esame daug patyrę. Nereikėtų užmiršti ir to, kuomet Suvalkų sutarties priedanga, lenkai sumažino lietuvių budrumą. Dar sutarties rašalui beveik nenuodžiūvus, suvaidinę sukilimą, jie okupavo trečdalį Lietuvos žemių. Iki šiol dar tebelaiko okupavę Seinus, Punską ir Suvalkus.

Atrodo, kad beveik visos Lietuvos vyriausybės ir net Seimas Lietuvos istorijos nežino. Todėl jie pastoviai tik apie draugystę su lenkais kaltoja.

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

kis.

- Kampučioje įvykusiuose demokratiniuose rinkimuose laimėjo Liaudies partija, gavusi net 41.4% visų balsų. Nežiūrint tarptautinių stebėtojų pripažinimo, kad rinkimai buvę "švarūs", pralaimėjusios partijos jų rezultatų nepripažįsta ir organizuoja riaušes.

- Kosovo albanų bandymams išsikvoti nepriklausomybę pasipriešino vadinamoji "kontaktų" grupė, kurią sudaro Amerika, Rusija ir keturios didžiosios Europos valstybės. Jos pasisako tik už albanų autonomiją, tačiau atmeta nepriklausomybės klausimą. Grupė nurodo pavyzdžius, kur pabrėžiama, jog tautos gali gražiai sugyventi ir nebūdamos vienos kilmės. Tai Suomijos švedai, Rusijos vokiečiai ar Šveicarijos vokiečiai, italai ir prancūzai. Tačiau tokį Vakarų valstybių sprendimą atmeta albanų pa-

sirinktasis vadas Ibrahim Rugova.

- Pilietinis karas Šri Lankoje nuniokojo arbatos plantacijas ir pakenkė jos eksportui. Pasaulio rinkoje Šri Lanka (buvęs Ceilonas) dar neseniai garsėjo tarp arbatos lapelių eksportuotojų. Pasaulyje vieni žmonės labiau mėgsta kavą, o kiti – arbatą. Tarp arbatos mėgėjų pirmauja Airija, Britanija, Turkija, Hong Kongas, Egiptas, Rusija bei Indija, kuri ir pati nemažai arbatos eksportuoja. Kavos daugiausia išgeriama Šveicarijoje, Švedijoje, Austrijoje, Vokietijoje, Singapure, Kanadoje, Amerikoje ir Prancūzijoje.

- Peru prezidentas Fujimori ieško naujo vyriausybės premjero, nes jo pakviestas Javier Valle Riestra, užėmęs šias pareigas prieš du mėnesius, atsistatydino iš pareigų. Prezidentas jo pasitraukimą priėmė. Premjeras pasirodė kaip mėgstantis daug kalbėti, kitus kritikuoti.

LIETUVOS VAIKAI

(Tęsinys. Pradžia - 23 nr.)

Papasakosiu dar porą įvykių, apibūdinančių mūsų kasdienybę. Jaunas vyrukas – Karkalų sūnus medžiokliniu šautuvu netyčia persišovė dešinės rankos plaštaką. Jis atbėgo į ambulatoriją. Kraujavimą pavyko sustabdyti, bet ką reikia daryti toliau, nežinojau. Rankų sausgyslės buvo sutrūkinėjusios ir plevėsavos į visas puses. Radistas telegrafavo, prašydamas atsiųsti iš Buluno sanitarinį lėktuvą. Po keliolikos valandų gavome atsakymą, kad pagalbą reikia suteikti vietoje, nes nei lėktuvas, nei sraigtasparnis čia negali nusileisti.

Turėjau novokaino, ketguto ir didžiulę chirurginę adatą. Šiaip taip nuskausminusi, iškrapščiau iš žaizdos šratus, o po to susiuvau sausgysles. (Dabar labai abejoju, ar teisingai. Kažin ar Karkaliukas gerai valdo ranką?) Uždėjau tvarstį. Žaizda nesupūliavo, o po kiek laiko, mano laimei, sugijo... Kai ištinka bėda ir nėra kitos išeities, darai ką gali...

Jau minėjau, kad žuvis geriausia gaudyti vos tik jūrai užšalus. Norėdami anksčiau pastatyti tinklus mano vyras Leonas ir Felicija Pėžaitė pasikinkė šunis ir išvyko į žemąjį Arangestachą parsivežti tinklų. Į ten nuvažiavo laimingai. Pasikrovę nartą ir patys susėdę vyko namo. Ledas dar buvo labai plonas, tokio krūvio neatlaikė ir įlūžo. Leonas ir Felicija plūduriavo vandenyje, laikydamiesi už prasmegusios nartos. Nuo kojų nuslinko veltiniai. Laimė, kad šunys liko ant ledo. Paraginus jie nartą ir į ją įsikibusį Leoną iš vandens ištraukė. Jis padėjo išsiropšti iš eketės Felicijai. Nors ir į ledą sušalusiais drabužiais jie grįžo namo. Nuskendo tik Leono medžioklinis šautuvas: jo niekaip nepavyko ištraukti, nes toje vietoje jūros gylis buvo virš 20 metrų. Taip, ši sykį jiems pasisekė, nes jeigu ne šunys, tikrai abu būtų nuskendę.

Dar šiek tiek apie vietinius gyventojus – jakutus. Žiūrėk, kuris nors užaina ir stovi prie durų. Tada jo klausi: "Kapsė?", t.y. ką pasakysi. Jis atsako: "Toch kapsė", t.y. nieko nepasakysiu. Nieko, tai nieko. Valaisi, tvarkaisi, o jis vis stovi. Po kokių 20-30 minučių pasako: "Brač (t.y. vracj-gydytoja-rus.), golova ili život bolit" (galva arba pilvas skauda) arba: "Brač, ja tebie miaso prinios" (gydytoja, aš tau mėsos atnešiau).

Paprastai jie į ambulatoriją kreipdavosi tik tada, jei kas nors jiems skaudėdavo arba jei girti kur nors susi-

**Elena-Aldona
Endziulaitytė-Pivoriūnienė**

mušdavo ir susipjaustydavo. Tada ateidavo perrišti žaizdų. Jeigu atsiveždavo pas ligonį, tai pirmiausia turėdavai su jais pavalgyti. Tik po to jie parodydavo ligonį. Jakutės išvirdavo stiprios arbatos, puodelius iššluostydavo savo sijono padurkomis. Vyrų paruošdavo "straganiną" t.y. sušaldytą ir plonom riekėmis suraiktą žalią žuvį. Arbatos niekada negerdavau. Tačiau "straganiną" su riekėmis duonos arba paplotėliu ("lepioška") visuomet suvalgydavau. Čia pat prie kojų trindavosi vaikai ir šunys. Vaistus visuomet veždavau su savimi.

Berods 1948 ar 1949 metais iš Arangestacho vėl persikėlėme gyventi į Bykov-Mysą. Važiavome savo nartą jau trise. Apsistojome pas buvusią mano klasės draugę Irutę Stonkūnaitę – Balčiūnienę. Čia sužinojau liūdną žinią: sesuo Danutė, kuri su mama nelegaliai pabėgo į Lietuvą, suimta ir kalinama kokiame tai lageryje. Mamai pavyko pasislėpti. Pradžioje ją pas save paslėpė akloji dainininkė Beatričė Grincevičiūtė, o po to mama išvyko į Ukrainą. Čia ji kelis metus slapstėsi kartu su p. Garbočiauskiene. (Ši dabar yra Kanadoje ir mama su ja iki pat mirties susirašinėjo). Vėliau, bet kaip padėti nežinojau. Vėliau pavyko sužinoti mamos adresą. Retkarčiais susirašinėdavome.

Danutė išbuvo lageryje tris metus ir po to apsigyveno Barnaule. Tada pas ją atvažiavo ir mama. Iš ten jos abi 1957 metais grįžo į Lietuvą. Grįžti ir Lietuvoje prisirašyti joms padėjo rašytojas Vieniulis-Žukauskas.

Bykov-Myse dirbau ligoninėje medicinos seserimi, o Leonas gaudė žuvį. Algirdukas pradėjo lankyti lopšelių darželį. Čia jis apsikrėtė dizinterija ir, pasirgęs vos penkias dienas, 1950 metų kovo 12 d. mirė. Jam buvo tik trys metai. Tą naktį Leonas sapnavo, kad vaikas aukštomis kopėčiomis lipa į dangų. Rytą jo savijauta smarkiai pablogėjo, o apie pietus jis ant mano rankų mirė. Tai buvo mums be galo didelis smūgis. Sergantį visą laiką slaugiau ir tyliai, tyliai meldžiausi... Gi Leonas, išėjęs į tamsų koridorių, pasikūčiodamas verkė. Prieš mirtį Algirdukas pašaukė: "Tėti, tėti, atei pas mane!". Jam priėjus, sūnelis mirė.

Laidoti padėjo visi Lietuvos tremtiniai. Karstelį sukėlė Leonas. Apklįjavome jį

žvaigždutėmis iš sidabrinio popieriaus nuo saldinių. Uždegėme žvakutę. Nebuvo nei vienos gėlytės, net nei žolytės, nes juk lauke dar buvo gili, gili žiema. Aprengėme nauju, mamos atsiųstu trenin-gėliu. Taip ir palaidojome jį ant iškyšulio kranto, mažose neaptvertose kapinaitėse. Karstelis buvo nuleistas į ledą, nes žemės buvo ne daugiau kaip 40-50 cm. Stovėjau, kaip stabo ištįkta, net verkti negalėjau. Buvo be galo sunku. Tik po trijų dienų, kai jau galėjau išsiverkti, pasidarė kiek lengviau.

Vėliau Leonas padarė gražų kryžių ir kapelį aptvėrė medine tvorele. Užrašas ant kryžiaus buvo apsaugotas nuo sniego ir lietaus stiklo gabalėliu. Kai, praėjus 40 metų, ten iš Lietuvos nuvyko ekspedicija, šio kapelio nerado. Iškyšulio krantą per tuos dešimtmečius plovė vanduo, o drauge nuplovė ir didelę kapinaičių dalį.

Po sūnelio mirties, 1950 metais nutarėme bandyti išvykti į Jakutską, nes ten jau nuo 1949 metų gyveno Leono sesuo Bronė. Su pirmuoju atplaukusiu garlaiviu išvyko Leonas. Jam pavyko laimingai pasiekti Jakutską. Čia jis išrūpino leidimą ir man. Tad jau visai rami, turėdama leidimą, rudenį išvykau ir aš. Plaukiau jau keleiviniu garlaiviu, kaip pilnateisė pilietė, nors paso ir neturėjau. Leonas, pasiskolinęs tuberkuliozinėje ligoninėje arklį ir vežimą, iš prielaukos parvežė mane į naujus mūsų namus.

Jakutskas – Jakutijos autonominės respublikos sostinė. Jame buvo net pedagoginis institutas, jakutų nacionalinis teatras, šiek tiek maisto ir pramoninių prekių parduotuvių, kelios vaistinės.

Bronė samdėsi kambarėlį pas gydytoją fon Raden. Jos tėvai irgi buvo kadaise ištremti į Jakutską. Namelis stovėjo kiek toliau nuo gatvės ir buvo aptvertas aukšta medine tvora. Gydytoja dirbo tuberkuliozinėje ligoninėje, kuri priklausė institutui. Ten ji padėjo įsitaisyti į darbą Bronei, o vėliau ir Leonui – rentgeno laborantui. Dirbdamas jis eksternu išlaikė rentgeno laboranto egzaminus ir gavo diplomą. Aš gi nutariau toliau mokytis. Įstojau į pedagoginį institutą, biologijos fakultetą. Su manim drauge pradėjo mokytis ir tremtinys Haris Perelšteinas. Abudu buvome priimti į II kursą ir į tą pačią grupę. Haris, kaip ir mes ilgą laiką gyveno Bykov-Myse. Vėliau, grįžęs į Lietuvą, jis ilgai vadovavo "Ažuoliuko" chorui, paskui atvyko į Ameriką. (neseniai mirė-red.)

PASAULIS IR LIETUVA

* DOKUMENTAI PASIRAŠYTI, O KAS TOLIAU?

Baigdami dviejų dienų viršūnių susitikimą Maskvoje, Rusijos ir JAV prezidentai Boris Jelcin ir Bill Clinton rugsėjo 2 d. pasirašė susitarimą dėl pasikeitimo informacija apie paleidžiamas raketas, susitarimą dėl plutonio bei bendrą pareiškimą dėl kylančių pavojų saugumui įžengiant į XXI amžių. Įvairius dvišalius dokumentus taipogi pasirašė Rusijos Užsienio reikalų ministras Jevgenij Primakov ir JAV valstybės sekretorė Madeleine Albright. (ITAR-TASS, REUTERS)

* KOMUNISTŲ GRĮŽIMAS? Komunistų frakcijos Rusijos Dūmoje vadovas Genadijus Ziuganovas pranešė apie formuojamą "liaudies-patriotine" koaliciją. Žurnalistams jis paminėjo apie jau paruoštus socialinės-ekonominės politikos koncepcijos dokumentus, galimą valdymo struktūrą krizės sąlygomis ir jau aptartus personalijų klausimus. (ITAR-TASS)

* PAVOJUS PASAULIUI. Žlunganti Rusija kelia pasauliui nepastovumo, nusikalstamumo ir terorizmo grėsmę, tačiau Vakarai nedaug gali padaryti, kad išspręstų buvusios supergalybės gilėjančią krizę. Pagrindiniai pavojai, kuriuos analitikai vardijo B.Jelcino ir B.Clintono susitikimo proga, yra centrinės Rusijos valdžios irimas, hiperinfliacija ir galimas kai kurių šalių dalių atsiskyrimas. Didėjanti komunistų įtaka gali suaktyvinti raginimus susijungti su Ukraina ar susigrąžinti dominavimą Baltijos šalyse. Nuo komunistų priklausoma vyriausybė būtų daug priešiškesnė Vakarams, net jeigu ir nebūtų sugrįžta į šaltojo karo padėtį. Kai kurie analitikai dėl Rusijos finansinės krizės kaltino TVF, kurio taisyklės nebuvo pritaikytos trapijai Rusijos ekonomikai. (REUTERS)

* KINIJA ŽADA PADĖTI RUSIJAI. Kinija pažadėjo 540 milijonų JAV dolerių Rusijos krizei įveikti. Pinigai bus pervesti į Tarptautinio valiutos fondo biudžetą. Pasak Kinijos centrinio banko atstovo, Kinija labai susirūpinusi dėl padėties Rusijoje ir nusprendė imtis aktyvesnių "atsakingų veiksmų", prisidėdama prie padėties stabilizavimo. (REUTERS)

* KRIZĖS POVEIKIS. Pareigūnai ir ekspertai nerimauja dėl Latvijos bankų, kurie į Rusijos vyriausybės obligacijas yra investavę apie 8 proc. savo aktyvų. Ketvirto pagal dydį Latvijos banko "Komerbanka" atstovas spaudai teigė, kad 14 proc. banko indėlių yra investuota į Rusijos obligacijas. Jis pabrėžė, kad "Komerbanka" negresia likvidavimo pavojus. Tačiau "Latvijas Kapitalbanka" jau tapo Rusijos finansų krizės auka. Bankas, turėjęs didelių investicijų Rusijoje, jau paskelbė, kad bankrutuoja. (BNS, DPA)

* SPAUDIMAS. Nacionalinių mažumų teisių gynimas yra viena iš pagrindinių Estijos prisijungimo prie Europos Sąjungos sąlygų, pareiškė Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministras Robin Cook. Estijos laikraštyje "Postimees" išspausdintame interviu jis reiškia viltį, jog Estija netrukus įgyvendins ESBO vyriausiojo komisaro nacionalinių mažumų klausimams Max van der Stoel rekomendacijas neesant natūralizacijos pagreitinimo klausimu. (INTERFAX/BNS)

* ŠVENTĖ LATVIJOJE. Rusijos karinė okupacija Latvijoje, pagal sutartį pasibaigusi 1994 metais, galutinai baigėsi tik šiemet, rugpjūčio 31 d. išjungus Skrundoje esančią radiolokacinę stotį. 450 Rusijos strateginės paskirties kariuomenės raketinių pajėgų karių iš Latvijos bus išvedami stebint Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai. Skrundos stoties uždarymas, kaip teigė Latvijos UR ministras V. Birkavas, yra šventė tautai. Tačiau Rusijos karinis personalas ši įvykių pažymėjo labai tyliai, o žurnalistai į vidų nebuvo įleidžiami. Vienas Rusijos diplomatas sakė, jog tai įsimintina diena, nes tai tikrai yra eros pabaiga. (DPA, REUTERS)

* VAKARAI REIKALAUJA REFORMŲ. Didžiajam septynetui priklausančių Europos šalių - Didžiosios Britanijos, Vokietijos, Italijos ir Prancūzijos - finansų ministrai nusuntė laišką laikinai einančiam Rusijos premjero pareigas Viktorui Černomyrdinui. Laiške išdėstyta nuomonė apie galimą tolesnę užsienio valstybių pagalbą Rusijai, ir pažymėjo, jog tarptautinės bendrijos parama Rusijai turi prasme tik tokiu atveju, jeigu Rusijos vyriausybė dės visas pastangas, kad būtų vykdomos būtinos reformos. (ITAR-TASS, REUTER)

* NAUJI MILIJARDAI RUSIJAI. Tarptautinis valiutos fondas suteiks Rusijai dalį lėšų iš papildomos finansinės pagalbos paketo, jei Rusija vykdys su fondu suderintą ekonominių reformų programą, pareiškė TVF direktorius Michel Camdessus. Rusija rugsėjo mėnesį gaus 4,3 mlrd. JAV dolerių, jei "numatytu laiku įgyvendins numatytas priemones ir jei bus imtasi priemonių, būtinų stabilumui užtikrinti". M. Camdessus išpėjo Rusijos vyriausybę vengti žingsnių, reiškiančių nutolinimą nuo laisvos rinkos ekonomikos. (INTERFAX-AIF)

(Nukelta į 5 psl.)

GYVENIMAS LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

kaime šie rodikliai dar 2-3 metais yra žemesni. Todėl atitolinta pensija daugeliui vyrų tampa iš viso nebeapsiekiamą.

Iš pateiktos lentelės matyti, kad visos kalbos, jog kaimas prasigėrė ir dėl to vyrai baigia išmirti, yra perdėtos, nes vyrų mirčių skaičius dėl apsinuodijimo alkoholiu tiek mieste, tiek kaime yra panašus, bet kaime beveik dvigubai daugiau mirčių dėl kraujo apytakos ligų, piktybinių auglių ir savižudybių. Neabejotina, kad sunkesnės darbo sąlygos, nepatenkinama socialinė būklė, prastasis medicininis aptarnavimas ir yra tikrosios blogesnės padėties kaime priežastys.

Šalyje ir toliau tebėra neigiamas migracijos skirtumas, nes daugiau gyventojų išvyksta, negu atvyksta. Taip pat tenka pripažinti, kad tikrieji gyventojų skaičiaus pokyčiai gali būti dar blogesni, nes oficialioji statistika neapima trumpesnį ar ilgesnį laiką nelegaliai dirbti išvykusių asmenų, kurių gali būti net kelios dešimtys tūkstančių. Vyriausybė, norėdama visapusiškai įvertinti ir valdyti socialinius procesus, jau seniai turėjo surengti visuotinį gyventojų surašymą ir socialinės būklės apklausą. Apytikslūs skaičiai rodo, kad per pastaruosius metus bendras gyventojų skaičius Lietuvoje mažėjo ir atitinkamais metais buvo:

3 lentelė

Gyventojų mažėjimas

Metai	Sumažėjo (tūkstančiais)
1994	3 724.0
1995	3 717.7
1996	3 711.9
1997	3707.2

Nusikalstamumas. Nors Lietuvoje yra 465 teisėjai, 524 advokatai, 193 notariai, 750 prokuratūros darbuotojų, dešimtys tūkstančių policininkų, nors viešajai tvarkai bei visuomenės apsaugai skiriama apie 15 proc.

viso valstybės biudžeto, tačiau užregistruotų nusikaltimų skaičius pastoviai auga.

4 lentelė

Nusikaltimai

Metai	Nusikaltimų skaičius	Iš jų – tyčinių nužudymų
1990	37056	224
1991	44984	260
1992	56615	303
1993	60378	480
1994	58634	523
1995	60819	502
1996	68053	405

Vis daugiau asmenų atsiduria pataisų darbų kolonijose, tardymo įstaigose ir kalėjimuose.

5 lentelė

Įkalintųjų skaičius

Metai	Pataisos darbų kolonijose	Tardymo įstaigose ir kalėjimuose
1992	6597	1781
1993	6732	2464
1994	6665	2999
1995	8856	3337
1996	9724	2925
1997	9021	2193

Kadangi apie 30 proc. visų nuteistųjų sudaro jauni – 18 - 25 metų amžiaus – vyrai, drąsiai galima teigti, kad kolonijose ir kalėjimuose laikoma antroji Lietuvos kariuomenė, t. y. patys darbingiausi vyrai, kurie turėtų ne tik kurti bendrąjį valstybės turtą produktą, bet ir gyventi šeimose, auginti vaikus. Išaugęs nusikalstamumas ir yra skaudžiausia nepatenkinamos socialinės būklės pasekmė, kuri, savo ruožtu, apsunkina valstybės ekonomiką, sukelia moralinę visuomenės krizę, blogina demografinę šalies situaciją.

Kiekviena valdžioje esanti politinė partija ir jos suformuota Vyriausybė turi savo ekonominės bei socialinės raidos viziją ir mažai atsižvelgia į kitų partijų ar atskirų asmenų nuomonę. Ir vis tik norėčiau priminti ne vieną

kartą anksčiau teiktus Lietuvos tautininkų sąjungos ir savo siūlymus, kurie šiomis dienomis tapo dar reikalingesni:

1. Norint įvertinant vykstančias ekonomines ir socialines reformas bei jų pasekmes, reikėtų surengti visuotinį gyventojų surašymą ir visapusiškai įvertinti socialinę būklę Lietuvoje.

2. Vyriausybė jokių būdu negali mažinti valstybinių išlaidų socialinėms reikmėms ar kitaip aštrinti kritinės, t. y. iki pavojingos ribos priartėjusios gyventojų socialinės būklės.

3. Įmonių privatizavimas, kaip ir visos ekonominės bei administracinės reformos, gali būti vykdomos, tik sprendžiant socialinius klausimus.

4. Darbo vietos privalo būti laikomos valstybės turtu, o valstybės bendrojo produkto kūrimas ir tarptautinių rinkų paieška – strateginiais uždaviniais.

5. Jau artimiausiu metu būtina įkurti privatų arba profesinį senatvės pensijos draudimą ir jaunesniems kaip 40 metų asmenims leisti pasirinkti pensijinio draudimo rūšį, valstybei paliekant tik minimalų privalomą socialinės pensijos draudimą.

6. Vyriausybė ir Seimas turėtų sudaryti teises ir finansines sąlygas darbo neturintiems asmenims 3-5 metais anksčiau gauti dalinę senatvės pensiją.

7. Senatvės pensijos amžius galėtų būti didinamas, tik pačiam asmeniui sutikus, vėliau teisingai atstant patirtą nuostolį.

8. Europos Sąjungos, Pasaulio banko arba Tarptautinio valiutos fondo reikalavimai mažinti ar apriboti socialines išlaidas jokių būdu neturėtų būti priimtini, nes negalima bloginti ir taip skurdžios Lietuvos gyventojų būklės. Priešingai - socialinės būklės gerinimas yra pagrindinė sąlyga ir prielaida Lietuvos išsivystimui ir Vakarų ekonomines struktūras.

PASAULIS IR LIETUVA

(Atkelta iš 4 psl.)

* **GUDIJOS PINIGAI.** Baltarusijos Valstybinis bankas pradėjo nustatinėti vieningą Baltarusijos rublio kursą tarpbankinėje valiutų biržoje. Rugsėjo 28 d. nustatytas toks oficialus kursas: 1 JAV doleris lygus 50 tūkst. Baltarusijos rublių (pabrango 1 tūkst.), o 1 Rusijos rublis lygus 5500 Baltarusijos rublių (atpigo 600 rublių). (ITAR-TASS, BelaPAN)

PUSMEČIO AUKOS "KULTŪROS ŽIDINIUI" NIUJORKE

Per pirmąjį šių metų pusmetį (nuo sausio 1 d. iki birželio 30-osios) iš 58 asmenų, 6 organizacijų ir vieno palikimo gauta \$33,749. Asmenų aukos arba nario mokesčiai sąraše nurodytos prieš aukotojų pavardes. Skliausteliuose po kiekvienos pavardės nurodyta aukotojo arba visos jo šeimos aukų suma nuo "Kultūros Židinio" (KŽ) steigimo pradžios, įskaitant ir šiame pusmetyje paaukotą sumą. "Židinio" vadovybė yra patenkinta gan didelėmis pavasario aukomis ir rėmėjų gausa. Didėjanti narių ir organizacijų parama KŽ yra itin svarbi dėl planuojamo pranciškonų išsikraustymo. Pavasarinio pusmečio rėmėjų skaičius ir jų aukos paprastai yra žymiai mažesnės, negu rudens pusmečiuose. Greičiausia taip yra todėl, kad rudenį vyksta KŽ korporacijos metinis suvažiavimas, kurio proga nariai užmoka nario mokesčius ir papildomai paremia KŽ.

Paprastai Niujorko KŽ rėmėjų pavardės ir aukos dešimtmečiais, du kartus per metus būdavo spausdinamos "Darbininko" laikraštyje. Tačiau šiais metais pranciškonai atsisakė tokių sąrašų spausdinti(?!). Teko kreiptis į kitus leidinius.

Asmeninių aukų sąrašas: \$27,102.76 – a.a. Stella J. Willworth (testamentinis palikimas). Tai didžiausia KŽ vienkartinė parama. Stella J. Willworth yra lietuvių kilmės, ilgą laiką gyveno ir mirė Brooklyn, NY. \$160 - Dr. A. Dunajewski (\$1245). \$125 - W. ir R. Dirma (\$275). **Po \$100** - Dr. J. ir D. Bilėnai (\$2418) V. ir V. Matusaitis (\$856), M. ir S. Remėza (\$1160). **Po \$75** - V. ir D. Anonis (\$1315), Dr. N. Bražėnas (\$1074), Rev. S. Raila (\$395), D. Uzas (\$410), \$70 V. ir S. Vaikutis (\$730). \$55 - P. Bivainis (\$295). **Po \$50** - N. ir N. Angeliadis (\$385), S. Birutis (\$2300), S. ir G. Bobelis (\$410), Dr. J. B. Dičpinigaitis (\$1415), Z. Dičpinigaitis (\$545), Dr. S. Dimas (\$1840), R. Graudis (\$759), L. Hood (\$225), Ž. Jurienė (\$855), R. Klivečka (\$315), Dr. A. Laucius (\$350), H. ir I. Miklas (\$1385), P. ir A. Petraitis (\$270), A. Petrikas (\$255), Dr. J. Shukis (\$200), A. ir D. Šilbajoris (\$4779), A. Tumas (\$100), J. Valaitis (\$1995). \$35 - J. Matulaitienė (\$470). **Po \$25** - R. Bork (\$135), K. Butkus (\$520), O. Danisevičius (\$640), A. Jankauskas (\$275), A. Landsbergis (\$160), Rev. Dr. A. Rubšys (\$2040), K. Simaitis (\$1690), S. Skobeika (\$935), R. Šlepetys (\$370), J. Valiušaitis (\$125), D. ir M. Banevičius (\$125).

Parama iš organizacijų ir KŽ kavinės: \$3,744 - KŽ kavinės keturių mėnesių auka (jos visas pelnas skiriamas KŽ išlaikymui), \$302-L.B.- New York City, \$230-United Way of NYC. Reikia paminėti, kad šias pusmetines sumas gauname per "Brooklyn Union Gas" korporacijos tarnautojų L. Vebeliūno ir R. G. Keller algų atskaitymus. Tuos pusmetinius atskaitymus jie aukoja KŽ per daugelį metų. **Po \$50** - Knights of Lithuania 41-oji kuopa, NY Maironio mokykla ir SLA - 126 kuopa.

Aukos mirusiųjų atminimui: \$25 atminimui a.a. ponios Bronės Lukoševičienės. Aukoj D. ir M. Banevičiai. Ši auka yra įtraukta į aukotojų sąrašą.

Dėl neaiškios KŽ ateities sumažėjo įplaukos už patalpų naudojimą ne nariams, nes kol kas negalėjome priimti užsakymų daugiau kaip iki šių metų spalio pabaigos. Paskutiniame KŽ susirinkime vadovybė nutarė pratęsti patalpų užsakymus 6 mėnesiams – nuo spalio iki balandžio pabaigos.

Kultūros Židinio vadovybė dėkoja visiems už paramą aukomis, nario mokesčiais ir už apsilankymus KŽ renginiuose. Primename, kad KŽ nario mokesčiai yra \$50 – organizacijoms, \$25 – asmenims ir \$10 – neseniai atvykusiems iš Lietuvos. Čekius galima rašyti – Lithuanian Cultural Center vardu. Visos aukos ir nario mokesčiai yra nurašomi nuo vals-tybinių mokesčių.

Atsiprašome už bet kokią klaidą ar praleidimą. Tai pastebėję, malonėkite pranešti į KŽ raštu šiuo adresu: Lithuanian Cultural Center Inc., 355-Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207-1910, ar telefonu 718-235-8386.

Rašo Edvardas Šulaitis:

ČIKAGOS LITUANISTINĖ MOKYKLA VĖL ATVĖRĖ DURIS



Edvardas Šulaitis

Po vasaros atostogų, Čikagos Lituanistinė mokykla vėl pradeda savo veiklą, kviesdama jaunuosius lietuviukus pasinaudoti jos teikiama paslaugomis. Gaila, kad ši mokykla tegali mokytį lietuviškąjį jaunimą tik kartą per savaitę – šeštadieniais.

Lituanistinės mokyklos

Amerikoje buvo įsteigtos beveik prieš 50 metų, kuomet čia pradėjo važiuoti per karą nuo rusų pabėgę tėvai su vaikais iš Vokietijos ir kitų kraštų. Tada šios mokyklos dygo kaip grybai po lietaus: vienu metu Čikagoje ir jos apylinkėse jų būta apie 20. Tuomet

(Nukelta į 6 psl.)

ČIKAGOS LITUANISTINĖ MOKYKLA VĖL ATVĖRĖ DURIS

(Atkelta iš 5 psl.)

net ir lietuvių katalikų parapijos turėjo savo mokyklas ir kai kuriuose iš jų kasdien buvo mokoma lietuvių kalba (kitose tik savaitgaliais).

Dar visai neseniai Čikagoje veikė trys lituanistinės mokyklos, tačiau dabar jos susijungė į vieną, bet dar gana stiprią. Ji veikia Čikagos Jaunimo Centro rūmuose ir kviečia mokinukus nuo pačių jauniausiųjų – trijų metų amžiaus iki 14 metų. Veikia ir dvikalbė klasė, skirta silpnai ar visai nekalbantiems lietuviškai. Dažniausia ją lanko vaikai iš mišrių šeimų

arba tokie, kurių tėvai lietuviškai nebemoka, tačiau nori bent vaikus šiek tiek pralaukti.

Šiuo metu lituanistinė mokyklą ima lankyti ir neseniai iš Lietuvos atvykusiųjų vaikai, tačiau tokiems čia ne labai yra ką veikti, nes programa pritaikyta užsienyje gimusiems vaikams, kurie lietuvių kalbą žino gana silpnai. Nelengva sudaryti tokią programą, kuri patenkintų visus vaikus ir būtų jiems pa-

kankamai naudinga.

Lituanistinėje mokykloje švenčiamos tautinės ir religinės šventės, ruošiami knygų skaitymo bei rašinių konkursai, kurių laimėtojams skiriamos premijos. Įvairiais būdais stengiamasi patraukti jaunųjų lietuviukų dėmesį. Čikagos ir kitų miestų lituanistinės mokyklos labai remia Lietuvių fondo organizacija, kuri skiria dešimtis tūkstančių dolerių per metus šiam

reikalui. Leidžiamas ir vaikams skirtas žurnaliukas "Eglutė", kuris irgi atlieka tam tikrą lavinamąją rolę šioje srityje.

Naujieji mokslo metai Čikagos Lituanistinėje mokykloje prasideda rugsėjo 12 d. Registracija – 9 val. ryto Jaunimo Centre, esančiame Čikagos pietinėje dalyje, netoli nuo dar gana lietuviškų Brighton Park ir Marquette Park telkinių. Tą dieną bus galima ne tik užsiregistruoti,

bet ir įsigyti vadovėlius, pratimų sąsiuvinius, skaitinius ir kitas mokymo priemones.

Tą dieną savo duris atvers ir tose pačiose patalpose įsikūręs Pedagoginis Lituanistikos institutas, kuris rengia mokytojus lituanistinėms mokykloms. Institutui vadovauja patyrusi pedagogė ir vaikų literatūros kūrėja Stasė Petersonienė. Ir ši mokslo įstaiga laukia studentų. Toliau nuo Čikagos gyvenantieji gali studijuoti neakivaizdiniu būdu.

ČIKAGOS TAUTININKŲ IŠVYKA

Didmiesčių žmonėms, ilgų mylių atskirtiems nuo žaliuojančios gamtos, išvyka į ją – didelis malonumas, tikra dvasios ir kūno atgaiva. Bet tenka apgailestauti, kad daug puikių išpūdžių teikę renginiai pradeda nykti: vietoje išvykų ruošiami "piknikai po stogu". Priežastis – akivaizdi: prieš kelis dešimtmečius lietuviams priklausę užmiesčio ūkeliai ir komerciniai daržai, jų savininkams į Amžinybę iškeliavus, jau išnyko. Vienas tokių puikių ūkelių, priklausęs marijonams ir teikęs plačiai Čikagos lietuvių malonią atgaivą nuo vasaros karščių, jau seniai parduotas. Dabar šioje vietoje stovi kita-
taučių tvarkomi daugiabučiai namai. Labai gaila, kad tokia puiki vieta iš savųjų rankų išsprūdo. Na, bet tai – jau kita tema. O šį kartą mano užda-

vinys – pateikti žinių apie liepos 26 d. įvykusią Čikagos tautininkų išvyką į Ateitininkų sodybą, esančią Čikagos priemiestyje Lemonte.

Čikagos tautininkai jau daug metų rengia šią, tradicinę tapusią išvyką į gamtą, gražioje Ateitininkų sodyboje. Šiemet renginio diena pasitaikė itin graži, tad ir svečių apsčiai sulaukta: dalyvavo beveik du šimtai žmonių. Daugelis, o ypač ALTS skyriaus nariai, atvyko nešini dovanomis "laimės šulinėliui". Kai kurių dovanos buvo tikrai puikios, gražios ir naudingos. Pavyzdžiui, buvusi ilgametė skyriaus pirmininkė Eleonora Valiukėnienė atnešė megztą užklodą – savo ilgų žiemos vakarų rankdarbį, o S. Žemaitienė iš Cicero – puikų medžio raizinį – Lietuvos



Ilgametė aktyvūs ALTS nariai (iš kairės): V. Mažeika, L. Žvynienė, J. Žvynys, A. Juodvalkis Čikagos tautininkų išvykoje. J. Variakojo nuotr.

gamtovaizdį. Net keli atnešė originalius tapytus paveikslus, pundelius knygų, šviežių vaisių pintines. Tokiomis puikiomis dovanomis buvo apkrauti net du ilgi stalai.

Tad dovanų skirstymo vadovė V. Mažeikienei ir jos talkininkėms buvo, kaip sakoma, "ne sarmata" jas įteikti laimėjusiems.

Dalyvius maloniai aptaravo skyriaus nariai. Daugelis jų, tarsi bitelės, tik dūzgė, tik triūsė, vaišino, gaivino, valgydino. J. Žemaitis iš Cicero ir jo talkininkai, svečių laukdami, išdėstė ir uždangstė maloniai atgaivai skirtus stalus plačiašakių medžių pavėsyje. K. Rožanskas su talkininkais dirbo bare, pasirengę šaltais gėrimais atgaivinti atvykstančius. Šią tarnybą jis vykdė iki saulėlydžio. Prie maisto dalijimo dirbo J. Skamienė, F. Braunienė, K. Požerniukienė, S. Mažeikiene. Pinigus skaičiavo dr. L. Ši-

mulienė ir B. Krėmerienė. "Laimės šulinėlio" bilietukus platino visas būrys savanorių: Z. Juškevičienė, B. Bučienė, I. Dirdienė ir kitos. O pirminkė M. Marcinkienė "visus matė, visus girdėjo" ir kur reikėjo, ten padėjo.

Išvyka tapo ir puikia proga Čikagos skyriaus nariams pasikalbėti Sąjungos reikalais. Pasitarė dėl ALTS Sąjungos seimo, kuris įvyks rudenį St. Petersburg, FL. Susidarė nuomonė, kad yra narių, gerai jaučiančių Sąjungos uždavinius bei išpareigojimus. Tad bus kam vyks į Sąjungos seimą. Gal atvyks net ir daugiau, nei anksčiau numatyta.

Zuzana Juškevičienė



E. Valiukėnienė (viduryje) prie savo rankdarbio. Šalia jos (kairėje) – V. Mažeikiene ir Z. Juškevičienė. J. Variakojo nuotr.



Čikagos tautininkų išvykoje. J. Variakojo nuotraukoje (iš kairės): sėdi B. Krėmerienė ir L. Šimulienė. Už jų – J. Skamienė, F. Braunienė, K. Požerniukienė, skyriaus pirminkė M. Marcinkienė ir S. Mažeikiene.



Kalbasi du bičiuliai: "Dirvos" apžvalgininkas J. Žygas ir buvęs ilgametis mūsų savaitraščio bendradarbis M. Valiukėnas. J. Variakojo nuotr.

Jaunimo puslapis

"ŽALIŲJŲ KORTELIŲ" LOTERIJA

Jau paskelbta žaliųjų kortelių loterija 2000 metams. Lietuvos gyventojai šioje loterijoje dalyvauti gali.

Reikalaujama, kad prašytojas būtų baigęs gimnaziją ar jai prilygstančią vidurinę mokyklą, t.y. turi būti mokėsis bent 12 metų. Mokslo dokumentų su prašymu siųsti nereikia. Juos reikės pristatyti, kai laimėsite kortelę.

Jūsų prašymai JAV Imigracijos įstaigą turi pasiekti tik nustatytu laiku: nuo šių metų spalio 1 d., antradienio vidurdienio iki spalio 31 d., šeštadienio vidurdienio. Prieš tai ir po to gauti prašymai nebus svarstomi. Prašymus siųskite tik paprastu paštu. Kitokiu būdu atsiųsti prašymai bus išmesti. Nereikalaujama jokios specialios prašymo formos ir

jokio mokesčio.

Prašyme reikia pateikti šiuos duomenis:

1. Prašytojo pavardė ir vardas (pavardę reikia pabraukti).

2. Prašytojo gimimo data ir vieta: data – diena, mėnuo, metai; vieta – miestas, apylinkė, valstybė.

3. Prašytojo šeimos narių (žmonos, vyro, vaikų – jei turite) vardai, gimimo datos ir vietos. Vyras ir žmona turi teisę pildyti atskirus prašymus, prirašydami vienas kitą ir visus nepilnamečius bei nevedusius (iki 21 metų amžiaus) vaikus.

4. Prašytojo adresas. Adresą užrašykite aiškiai ir pilnai, nes šis adresas bus naudojamas, siunčiant jums pranešimą, kad laimėjote.

5. Privalote pažymėti tautybės kraštą, jei jis yra kitas, nei gimimo kraštas.

6. Reikia pridėti vėliausiai darytą nuotrauką, kurios kitoje pusėje spausdintomis raidėmis užrašyta Jūsų pavardė ir vardas. Nuotrauką su permatoma lipnia juoste priklijuokite prie prašymo. Nuotraukos dydis: 1.5"x1.5" arba 37 mm X 37 mm.

7. Prašytojas savo prašymą turi pasirašyti.

8. Vokai turi būti verslo arba laiško klasės dydžio: 6"-10" ilgumo (15-25 cm) ir 3.5"-4.5" pločio (9-11 cm).

9. Kairėje voko pusėje turite parašyti savo valstybę (Lithuania) pavardę ir vardą (pavardę pabraukti) bei adresą (tą patį, kurį rašėte prašyme). (Nukelta į 8 psl.)

IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI



Raimonda Mikatavage

(Tęsinys. Pradžią – 18 nr.)

Ką bepasirinktumėte, vis tiek studijos kainuos brangiai. Daugelis kreipiasi, prašydami finansinės paramos. Federalinė vyriausybė finansuoja "Pell Grant" ir "Supplemental Education Opportunity (SEOG)" fondus. Pinigų, gautų iš šių fondų, grąžinti nereikia. Abu fondai skiria dideles pinigų sumas, atsižvelgdami į šeimos padėtį.

Taip pat gana dažnai siūlomos paskolos aukštajam mokslui įsigyti, tačiau jas reikia grąžinti su palūkanomis. Mažiausios metinės palūkanos (apie 5%) yra už federalinę Perkinso paskolą (Federal Perkins Loan). Daugelio paskolų aukštajam mokslui įsigyti nereikia grąžinti, kol nebaigsite universiteto. Be to, studijų metu taip pat galima dirbti. Norėdami sužinoti apie siūlomus darbus, kreipkitės į finansinės paramos tarnybą (Financial Aid Administrator's Office) tuose universitetuose, į kuriuos ketinate stoti. Šiek tiek žinių galite gauti ir savo vidurinėje mokykloje. Pasidomėkite šiais klausimais, mokydamiesi baigiamosiose klasėse. Leidinių apie finansinę paramą taip pat galima rasti bibliotekose.

Dėl finansinės paramos-

privalėsite kreiptis kiekvienais studijų metais. Įsidėmėkite du reikalavimus: tiksliai užpildykite reikalingas formas ir pateikite jas kuo anksčiau. Pasižymėkite savo kalendoriuje visas datas, iki kurių reikia pateikti dokumentus. Užsiveskite atskirą aplanką, kuriame kaupkite visus prašymus ir atsakymus. Pasidarykite kopijas visų dokumentų, kuriuos išleidžiate iš savo rankų.

Savo mokykloje turėtumėte gauti nemokamą federalinės paramos studentams prašymo formą (Free Application for federal Student Aid – FAFSA). Galite gauti ją ir paštu, paskambinę telefonu 1-800-4-FED-AID (1-800-433-3243). Jeigu pirmaisiais studijų metais gausite finansinę paramą, jums toliau reikės siųsti trumpesnę formą – Renewal FAFSA. Išsiųskite ją FAFSA adresu tų metų, kuriais ketinate studijuoti, sausio pirmąją ar tik keliomis dienomis vėliau. Maždaug po mėnesio gausite pranešimą apie paramą studijoms (Student Aid Report – SAR). Šiame pranešime bus nurodyta, kurią studijų išlaidų dalį turi padengti jūsų šeima. Pasidarykite SAR kopijas ir išsiųskite jas į pasirinktus universitetus. Ketinantis jus priimti universitetas atsiųs finansinės paramos raštą (financial aid award letter). Jame bus nurodyta, kokią paramą universitetas ketina jums suteikti.

Bet kurios sumos, nurodytos paskolų kategorijoje, nėra automatiškai garantuojamos. Kad gautumėte šias paskolas, turėsite kreiptis atskirai. Paskambinkite informacijos tarnybai Sallie Mac's College Answer Service telefonu 1-800-222-7183. Ši tarnyba suteiks jums daugiau žinių apie finansinę paramą ir kreipimąsi dėl šios paramos procedūros.

Pirmaisiais studijų metais aš gavau labai nedidelę finansinę paramą, nes buvo įvertintos mano tėvų pajamos. Tačiau, kai pradėjau dirbti nepilnu etatu ir išvykau iš namų, tėvai, pildydami mokesčių grąžinimo formas, jau nebenurodė, jog aš esu finansiškai priklausoma nuo jų. Todėl kitais studijų metais sugebėjau gauti didesnę finansinę paramą, nes buvo įvertintos tik mano pačios pajamos.

Immigrants and Refugees/ by Raimonda Mikatavage. Tel: (410) 374-3117. Fax: (410) 374-3569. E-mail: books@melodija.com

Sveikiname jaunavedžius!

Veiklus visuomenininkas, nuolatinis "Grandinėlės" tal-kininkas, akordeonistas Rimas Biliūnas ir jo išrinktoji Bridget Budzinski rugpjūčio 1 d. sukūrė šeimą. Vestuvės įvyko šv. Mykolo bažnyčioje. Mišias aukojo ir moterystės sakramentą suteikė Dievo Motinos parapijos klebonas, kun. Gediminas Kijauskas, S.J. Mišių metu giedojo Dievo Motinos parapijos choras "Exultate", vadovaujamas muzikės Ritos Čyvaitės-Kliorienės. Solo giedojo Virginia Bruozytė-Muliolienė. Vestuvių pokylis įvyko St. Paul Hellenic Banquet Center salėje. Baigę povestuvinę kelionę, jaunieji apsigyveno Broadview Hts., Ohio.

Kompiuterių specialistas, inžinierius Rimas Biliūnas dirba IBM korporacijoje. Jo jaunoji žmonelė – mokytoja. Linkime jaunavedžiams laimingo šeimyninio gyvenimo.

J. B.



Rimas ir Bridget Biliūnai po sutuoktvių išeina iš šv. Mykolo bažnyčios.



Jaunieji Biliūnai prie bažnyčios su vestuvinių ir svečiais.

Knygų lentynoje

"AUŠROS BELAUKIANT" PERSKAIČIUS

Džiugu matyti dar vieno JAV lietuvių – Antano Kučio publicistikos rinkinį "Aušros belaukiant". Į knygą, kurią pernai išleido "Saulabrolis" leidykla Vilniuje, sudėti žinomo spaudoje veikėjo ir kultūrininko straipsniai, paskelbti Amerikos lietuvių spaudoje 1952-1996 m. Dauguma jų parašyti "Varpo" žurnalui, nes pats autorius – ilgametis šio žurnalo redaktorius ir Vinco Kudirkos idėjų tęsėjas, vertinąs demokratiją, laisvės troškimą bei pareigą savo tautai.

Pirmąjį "Varpo" numerį Varpininkų leidinių fondas Jungtinėse Amerikos Valstijose išleido 1953 m., minint senojo "Varpo" 65 metų sukaktį. Per šimtmetį nusitęsusi grandinė prasidėjo nuo "Varpo" steigėjų, dėsčiusių jame tautinę sąmonę, kovą už lietuvių, laisvę ir humaniš-

kumą. Pirmasis iš jų – Vincas Kudirka yra tapęs neatskiriama "Varpo" simboliu, palikęs ryškiausią lietuvių – idealisto pavyzdį. Jam mirus, įpėdiniams nereikėjo blaškytis dėl "Varpo" krypties: savo trumpo gyvenimo didelę dalį paaukojęs tautos gyvybei ir jos žmonių gerovei, jis parodė aiškų kelią, kuriuo tauta turi eiti į atgimimą, o per jį į laisvę ir gerovę.

"Varpo" leidimas išeivijoje buvo taip pat ypatingai reikšmingas lietuvių išlaikymui, todėl A. Kučio įnašas į lietuvių kultūrą yra labai didelis. Jam rūpėjo tautiniai dalykai, nepriklausomybės atkūrimo idėja, politinės srovės išeivijoje ir Lietuvoje. Nė vienas žymesnis įvykis ar įdomesnė mintis nebuvo A. Kučio nepastebėta ar praleis-

ta. Jis atidžiai nagrinėjo išeivijos kultūrinį ir politinį gyvenimą, sielojosi, kad į tą pačią nepriklausomybės idėją skirtingai žiūrėjo įvairaus likimo tautiečiai. Pavergtoje Lietuvoje apie tai buvo draudžiama kalbėti, o išeivijoje atsirado balsų, siūlančių "pasitraukti iš kovos lauko", neveikti prieš okupaciją, t.y. pasirinkti prisitaikymo kelią. Panašūs nesutarimai skatino politiką izoliuoti nuo kultūros, kuri liktų bene vienintelė pagrindinė išeivijos jaunimo veiklos sritimi. "Varpo" redaktorius su tokiais tvirtinimais nesutiko. Jis nurodė, kad "išeivija turi visados viešai ir atvirai veikti už tuos, kurie priversti tylėti". A. Kučys, kaip ir kiti varpininkai, visada pabrėždavo galutinį tautos tikslą – laisvę – ir ragi-

no visus padėti jos siekti: "Meilė savai tautai ne vienaip suprantama. Yra mūsų tarpe dalis tautiečių, kuriems tauta yra nuo žemės atitraukta sąvoka. Jie kalba apie tautinę kultūrą, apie tradicijas ir papročius, apie praeities didybę ir garbę. Jie kalba apie tautą, nenorėdami suprasti, kad tauta – tai žmonės. Negalima mylėti tautos, nemylint jos žmonių. Neištiesiant jiems pagalbos rankos ir nepadedant siekti to, kas labiausiai reikalinga."

Tęsdamas Vinco Kudirkos, kuris savo tautiečius kvietė vienybėn, mintį, A. Kučys analizuoja išeivijos lietuvių nesutarimus. Nemažai dėmesio autorius skiria liberalizmo išaiškinimui. Kartu su "Šviesos" ir "Santaros" organizacijų įkūrimu atsirado ir

kitoks bendravimo su pavergta tauta supratimas. Jos pagrindinis šūkis "veidu į Lietuvą" neretai reiškė nuolaidumą, konfliktų, iškilusių tarp JAV ir komunistinių interesų, vengimą. Išeivijos lietuviams dažnai tuo klausimu tekdavo pasiginčyti, tačiau autorius vėlgi priverčia atsigręžti į save ir pagalvoti: "Kas yra lietuviybė?"

Kai kuriuos atsakymus į šį ir į daugelį kitų klausimų atrasime, skaitydami A. Kučio apmąstymus, jo pateiktą faktų aptarimus, įvairių žmonių nuomonių aiškinimą. Mes tarsi perversime istorijos puslapius, kuriose įvairios, iš pirmo žvilgsnio lyg ir smulkios detalės apie Lietuvos gyvenimą ir išeiviją yra sujungiamos ir gražiai sugula į bendrą mūsų visų istoriją.

Rita Augienė

SUSITIKIMAI LIETUVOJE

Birželio ir liepos mėnesiais Lietuvoje vyko nemaža įdomių renginių, tarp kurių – II Lietuvos tautinė olimpiada, VI Pasaulio lietuvių sporto žaidynės, Pasaulio lietuvių Dainų šventė su gausybe atskirų renginių ir kt. Tai ir paskatino mane vykti į Lietuvą, tapti aktyviu šių įvykių stebėtoju ir pasirengti juos aprašyti mūsų spaudoje. Minėtuose renginiuose man teko dalyvauti kaip akredituotam žurnalistui, turinčiam daugiau teisių, negu paprastas žiūrovas. Todėl buvo gera proga surinkti daugiau žinių. Kai ką jau teko parašyti ir Lietuvos laikraščiams.

Man, kaip spaudoje žmogui, norėjosi kuo daugiau pa-

bendrauti su žurnalistais, laikraščių bei žurnalų redakcijų darbuotojais, literatūros pasaulio atstovais. Teko lankytis Lietuvos žurnalistų sąjungos būstinėje, pasikalbėti su jos pirmininku Rimgaudu Eiliunavičiumi. Šios sąjungos leidžiamą "Žurnalistų žinių" redakcijoje bendrauta su jo redaktore Aurelija Liauškiene. Užsukus į "Lietuvos sporto" redakciją, teko pasišnekti su Broniumi Čekanausku, Aleksandru Krukausku, Mairyte Marcinkevičiūte, foto reporteriu Viktoru Kapočiumi. Apsilankiau ir "Lietuvos ryto" bei "Kario" žurnalo redakcijose, susitikau su "Vo-

rutos" savaitraščio vyr. redaktoriumi Juozu Vercinkevičiumi.

Viešint Klaipėdoje, aplankytos abiejų ten išeinančių dienraščių – "Klaipėdos" ir "Vakarų ekspreso" redakcijos. Pirmoje buvo malonu sutikti savo seną pažįstamą – vyr. redaktorių Antaną Stancvičių. Taip pat ilgesnė pažintis sieja ir su Šakių "Draugu" bei jo redaktore Aldona Zavistauskiene. Teko užsukti ir į Marijampolę, nes ten vyko jau pusantrus metus einančio žurnalo "Suvalkija" iškilmės – pristatymas visuomenei. Į šią šventę atvyko svečių iš visos Lietuvos.

Didelį įspūdį paliko žinomo ispanų dailininko F. de Goya meno paroda šiuolaikinio meno muziejuje Vilniuje.

Ten, o taip pat ir kitomis progomis turėjau galimybę susitikti ir pabendrauti ir su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi.

Edvardas Šulaitis



Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus – Kauno Technologijos universiteto Garbės daktaras – su Lietuvos aukštųjų mokyklų rektorais.

E. Šulaičio nuotr.

"ŽALIŲJŲ KORTELIŲ" LOTERIJA

(Atkelta iš 7 psl.)

Europos valstybių gyven-tojai laišką siunčia šiuo adresu:

DV-2000 Program
National Visa Center
Portsmouth, NH 00212
Neužmirškite priklijuoti 32 centų vertės pašto ženklą.

Kiekvienas asmuo gali siųsti tik vieną prašymą. Lai-

mėjusiems apie tai bus pranešta 1999 m. balandžio – liepos mėnesiais. Dokumentus reikės pradėti tvarkyti nuo 1999 m. spalio 1 d. Nelaimėjusieji jokių pranešimų negauna.

Nors, kaip minėta, jokių specialių prašymo formų nė-

ra, tačiau jūsų patogumui JAV LB Socialinių reikalų raštinėje ("Seklyčioje") galite gauti mūsų parengtus prašymų pavyzdžius. Mūsų adresas: Lithuanian Human Services Council, 2711 West 71 st. Str., Chicago IL 60629

Birutė Jasaitienė

SVEIKINAME



IRENĄ
IR
HENRIKĄ

JOHANSONUS,

ŠVENČIANČIUS
40 METŲ VEDYBINĘ SUKAKTĮ

ŠIRDINGAI
JŲSŲ ŠEIMA:

ALDONA JOHANSONAITĖ
LINAS JOHANSONAS
ALI KAZEMAINI
ŠARŪNAS VAITKEVIČIUS
ALIUS, AUDRONĖ, AGNĖ
ir LINA MAJOROVAI



TRINTIS

Laiškai "Dirvai"



Vladas Vijeikis

Australijos lietuvių laikraštis "Tėviškės Aidai" paskelbė straipsnį "Prie apskrito stalo". Jis gali būti įdomus ir Amerikoje. Prie apskrito stalo susėdo pasikalbėti "senieji" ir neseniai atvykę imigrantai iš Lietuvos.

Martina Reisgienė savo įžanginiame žodyje sakė, kad kai kas kalba apie audrą kavos puodelyje. Iš tikrųjų pastebėta spaudoje, kad tarp naujų ir senųjų emigrantų atsiradusi bereikalinga trintis...

Kalbėjo Antanas Kramilius, ALB Sydney apylinkės vardu. Jis sakė, kad bendruomenės valdyba nei turtų, nei pinigų neturi. Bet kokia finansinė parama atvykusiems iš Lietuvos neįmanoma.

Vincas Binkis nesistebėjo skirtumais tarp mūsų senųjų politinių ir dabar jau ekonominių emigrantų. Toliau jis sakė, kad daugelis senųjų emigrantų Amerikoje iki grabo lentos nerado bendros kalbos su politiniais emigrantais.

Čia turiu pasiginčyti. Kas buvo tie senieji? Tai buvo komunistai lietuviai. Man teko su jais susidurti Čikagoje. Jie turėjo namą, spaustuve, literatūros draugiją, chorą, laikraštį. Tai jie skelbė baisiausius dalykus apie liaudies priešus, kriminalinius nusikaltėlius, atvykstančius iš tremties. Mačiau jų laikraštyje kreipimasi, kad nenomuočių mums būtų. Bet taip elgėsi tik komunistai. Tautiškai nusiteikę lietuviai labai broliškai priėmė atvykstančius. Aš pats asmeniškai įsigijau daug gerų draugų jų tarpe. Tad taip vadinamos trinties priežasčių reikia ieškoti kitur.

Onutei Kapočienei pradėjus kalbėti apie senelių lankymą jų namuose ir val-

džios skiriamą mokestį už šį darbą kito šurmulys, kad lietuvių bendruomenė nesirūpina atvykusiems išreikalausti pastovaus gyvenimo leidimus. Iš naujųjų emigrantų pasigirdo šūkavimai, kas tikrai nepriimtina kultūringoje bendruomenėje. Organizatoriai nesuprato, ko reikalaujama, nes kalbėtojai ne-
laukdami eilės šūkavo vienas už kitą garsiau.

Tie šūkautojai sovietų valdomoje Lietuvoje sėdėjo, kaip pelės po šluota, nebent šūkavo už Staliną. O dabar, atsidūrę laisvėje, jie tiesiog nežino, kaip ja naudotis. Organizatoriai nesuprato, ko jie nori. Aš supratau. Nelegaliai atvykę nori įtraukti Australijos lietuvių į nelegalius veiksmus. Jie nori, kad jiems būtų parūpintos pelningos tarnybos. Net ir už lietuviškus visuomeninius darbus jie nori atlyginimo. To iki šiol nebuvo girdėta.

Šia proga tenka prisiminti neseniai Amerikoje nusikambėjusį įvykį. Brooklyno lietuvių bažnyčios klebonas pasisamdė nesenai atvykusį ekonominį emigrantą zakristijono pareigoms. O jis, užuot deginęs žvakes, uždegė kleboniją. Po tokio karšto atsidėjimo daugeliui pagalbininkų atšalo noras padėti. Yra ir daugiau pavyzdžių.

Senieji (dypukai) nenoromis atsidūrė kad ir svetiname, bet svetimame krašte. Tuo tarpu naujieji ateiviai nebuvo niekieno stumiami. Atvirkščiai. Atgauta nepriklausomybė jie tuojau pat pasinaudojo, kad iškeliautų į svetimus kraštus. Pirmiena – Amerika. Čia aukso kalnai. Tad skverbėsi visomis išgalėmis. Nestebėtina, kad nekreipia per daug dėmesio į lietuvių išlaikymą. Juk svarbiausias uždavinys – praturtėjimas. Kiek teko sutikti, nė vienas Lietuvoje nebadavo. Bėgo, kad norėjo turėti daugiau. Žinoma, tai žmogui prigimta. Bet kaip dėl tų trijų milijonų, kurie liko?

Senieji arba dypukai per pusšimtį metų sapnavo apie grįžimą į Lietuvą. Ne vienas grįžta, bet daugumui – jau per vėlu. Tai štai viena iš "trinčių". Mes troškome grįžti, o jūs bėgate. Mes daug pa-

stangų dėjome atgaivinti Lietuvos nepriklausomybę, o jūs visiškai nekreipiate dėmesio.

Atvirame laiške "Drauge" štai kas sakoma: "Aš susidariau tokį vaizdą, kad iš Lietuvos atvažiuojančiais lietuvičiais negalima pasitikėti, nes jie anksčiau ar vėliau parodo savo tikrą veidą. Taigi, mieloji tautiete, pasi-

elgei labai negražiai: nors sakei, kad esi baigusi aukštąjį mokslą. Gal dėlto ir pasielgei taip moksliskai..."

Reikia pripažinti, kad trinties atskirais atvejais yra. Sumažėtų, jeigu neseniai atvykę nemanytų, kad visi Amerikos lietuviai turi po maišą aukso ir privalo jį at-
rīšti bei rieškučiomis dalinti.

Kad daugiau rūpintųsi mokyklomis, bažnyčiomis, organizacijomis, bet nusteigtų šokių ir pasilinksminimo klubų. Iš dalies ta trintis pasireiškia todėl, kad senieji įtaria naujuosius buvus komunistais. O komunistų partijos padarytos skriaudos dar neužmirštos.

Mano draugas Florijonas pridėda: "barakudos turėtų išmokti užslėpti užmačias".

JUBILIEJINĖ STOVYKLA NEMUNAITYJE

(Lietuvos skautijos 80-mečiui paminėti)

"Prie Nemunaičio stovyklauja skautija", – tokį pranešimą išplatino Lietuvos žinių taryba ELTA. Iš jo sužinojome, kad nuo liepos 14-os iki 27 d. d. Alytaus rajone, šalia Nemunaičio miestelio veikė "Lietuvos skautijos" organizuota stovykla "Nemunaitis'98": "Jos atidarymo ceremonijoje dalyvavo Prezidentas Valdas Adamkus, pats kadaise buvęs skautu. Stovykloje susirinko apie du tūkstančius skautų ne tik iš visos Lietuvos, bet ir iš Australijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados, Suomijos, Olandijos, Danijos bei Lenkijos. Vyriausias stovyklos dalyvis yra septynišiasdeimt septynerių, o jauniausias – vos penkerių metų. Tai didžiausia stovykla Lietuvoje, todėl ji turėtų būti įrašyta į šį rudinį išleidžiamą trečiąją nacionalinę rekordų knygą."

Spausdiname savitus V. Šliūpo įspūdžius, patirtus šioje stovykloje.

Svečiuodamiesi Vilniuje sužinojome, kad Nemunaityje atidaroma Lietuvos skautų sąjungos jubiliejinė stovykla, skirta lietuviškojo skautavimo 80-mečiui paminėti. Nedvejodami pakeitėme savo planus (buvome galvoję Vilniuje ramiai tą dieną atšvęsti mudviejų 44-ąsias vestuvių sukaktuves) ir išskubėjome prie Nemuno upės krantų.

I stovyklavietę, esančią pusiaukelyje tarp Alytaus ir Merkinės, kelias nebuvo tinkamai pažymėtas, tai vairuotojas pasiklydęs pavėlavo 15 min. Bet vis tiek pataikėme į pačią stovyklos atidarymo pradžią. Pievoje išsirikiavę stovėjo skautai, skautės ir svečiai. Jų priekyje pats Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus didžiuoju ir mažuoju saljutais gerbė kylančias vėliavas. Gražu buvo matyti pievoje 2000 uniformuotų skautų ir skaučių – vilkiukus ir paukštytes, skautus, jų skautus, skautus vyčius ir skaites akademikes bei žilagalvius skautininkus, na ir svečius – skautus iš kaimyninių valstybių.

Ceremonijos, kaip Lietuvoje įprasta, užsitęsė ilgokai. Jų metu pradėjo nuobodžiauti ir pamatę mus stovinčius pakraštyje, atėjo pasišnekučiuoti pažįstami čikagiškiai: Eglė Holanderytė-Fabijonienė, J. Šalčiūnas, J. ir D. Liubinskai. Vėliau sutikome ir fil. Algirdą Avižienį su dviem uniformuotais sūnumis iš Berkeley universiteto bei kelias vyr. skaites iš Omahos (JAV) ir Kanados.

Po visų oficialumų, kariško orkestro vedami, stovyklos dalyviai iškilmingai išžygiavo iš aikštės. Priekyje ėjo garbės svečiai. Tik tai kaip neįprasta buvo matyti, kad šalies Prezidentui nebuvo atiduota jam priklausanti pagarpa: priekyje žygiavo du vyskupai ir grupė kunigų, o Prezidentas ėjo už jų, lydimas skautų vadovybės. Ame-

rikoje to mes neįpratę matyti – Prezidentas čia visada eina priekyje. Išimtį gal sudaro tik bažnytinės šventės, bet skautų organizacija – juk ne bažnytinė! Ir vėliau, kai Prezidentas lankė stovyklą, jis ėjo antroje ar trečioje eilėje, o visus pasisveikinimus atlikinėjo priekyje jo ėjusi kunigija.

Kažkaip prisiminiau 1950-uosius metus Čikagoje, kada keletas R.K. kunigų smarkiai bandė išsiskverbti į besikuriančių lietuvių skautų vadovaujamas eiles ir mėgino skautukus nusivesti į grynai katalikiškus skautus. Bet tai jiems nepavyko. Panaši padėtis atrodo vystosi ir Lietuvoje. Ten viena iš trijų, savo tarpe nesutariančių skautų grupių yra taip vadinamieji euroskaudai, kuriuos gerai finansuoja prancūziškos katalikų organizacijos. Bet tie "euroskaudai" net nėra pasaulio skautų organizacijos nariai. Pažiūrėsime, kas iš tų "grumtynių" išeis?

Tikiu, kad Lietuvos skautai, kaip ir Amerikos lietuviai skautai, išliks tokie, kokie jie buvo suburti lordo Baden Powell. Jie liks tarnaujantys Dievui, Tėvynei ir Artimui, o ne tik vienai grupei. Tikiu, kad bus išgirsti LR Prezidento, Garbės daktaro V. Adamkaus žodžiai: "Linkiu, kad tauri skautijos dvasia ir jaunatviška energija visada tarnautų patiems kilniausiems tikslams".

Budėkime!

s.v.ps. fil. Vytautas Šliūpas

BERGŽDŽIAS VEIKIMO BŪDAS

Nevykusius panašumus matome tiek Lietuvoje, tiek ir tarp lietuvių Amerikoje. Štai Elta pranešė: "Vyriausybės teisėtumą svarstys Konstitucinis teismas". LDDP pirmininkas Česlovas Juršėnas pateikė Konstituciniam teismui 31 parlamentaro prašymą ištirti Gedimino Vagnoriaus vyriausybės teisėtumą. Prašymą pasirašę Seimo nariai priklauso LDDP, socialdemokratų bei kitoms opozi-

cinėms partijoms...

I Amerikos teismą kreipėsi JAV LB Socialinių reikalų taryba, dar 1996 metais prašydama ištirti Klyvlendo "Lietuvių sodybos" direktorių teisėtumą...

Bado akis tarp lietuviškų organizacijų atsiradęs noras skusti teisme kitokios organizacijos vadovybę, atseit, suabejojus jos teisėtumu. Net visko patyrę amerikiečių advokatai yra nustebinti, kaip

viena lietuviška pelno nesiekianti organizacija sumano užpulti kitą lietuvišką, pelno nesiekiančią organizaciją per teismą. Daug kam tai atrodo tik tuščias ir bevaisis lietuvių supriešinimas.

Kam reikalingos šitokios dvikovos, eikvojančios lietuvių išteklius ir auksas, nežino tik patys bylų kėlėjai, eidami bergždžiais keliais.

Algis Žukauskas

CENTRAL

Heating and Air Conditioning Company

24 Hr. Service & Installation

\$ 100.00 OFF - NEW FURNACE

\$100.00 OFF - NEW AIR CONDITIONER

10 % OFF - ANY SERVICE CALL

Call now: 1-216-731-9400

JURGINĖS PADANGĖJE

Mūsų Diecezijos Šv. Vincento Pauliečio draugija praneša, kad spalio mėnesį rengiama "Antklodžių sekmadienio" rinkliava. Renkamos naujos ir naudotos antklodės, kurias, žiemai artėjant, numatyta išdalinti vargšams. Gal ir jūs savo spintose rasite antklodžių, kurias galėtumėte paaukoti šiam tikslui. Rinkliavai artėjant, bus pranešta, kada aukos bus priimanamos Šv. Jurgio parapijoje. Kasmet Jurginė išdalina daugiau kaip 200 antklodžių apylinkės vargšams. Ger. J.

SAVANORIS

Prieš 18 metų Šv. Jurgio parapijoje nebuvo daug jaunų šeimų. Iš jų vos kelios aktyviau dalyvavo parapijos gyvenime. Tačiau tarp jų pasitaikė jaunas vyras, kuris labai daug padėjo parapijai. Jis buvo parapijos tarybos narys ir

pašventė daug laiko Jurginės veiklai pagyventi. Jis artimai bendradarbiavo su kun. J. Bacevičium, padėdamas jam tuo pereinamuoju laikotarpiu, kai kun. B. Ivanauskas išėjo į pensiją. Vėliau jis buvo išrinktas parapijos tarybos pirmininku ir daug nuveikė, siekdamas parapijos savarankiškumo. Jis buvo parinktas parapijos pirmuoju Švenčiausiojo Sakramento dalintoju.

Šv. Jurgio parapijos rugpjūčio mėnesio savanoris ir dabar tebedalina Komunią, skaito skaitinius lietuviškose Mišiose, rudens festivalio metu tvarko dovanų traukimą, yra atsidavęs Bingo programos talkininkas. Dabar jis yra jau vidutinio amžiaus, trijų vaikų tėvas. Jo visa šeima gražiai dalyvauja Jurginės gyvenime. Parapija didžiuojasi skelbdama rugpjūčio mėnesio savanorį – Kęstutį Cinvinską. Ger. J.



Šv. Jurgio parapijos klebonas Juozas Bacevičius prisimena savo pirmąsias dienas šioje parapijoje. G. Juškėno nuotr.



Šv. Jurgio parapijos ilgametis talkininkas Kęstutis Cinvinskas. G. Juškėno nuotr.

L.L.RYAN – LIETUVIŲ RENGINIuose



Lietuvių visuomenininkas A. Milūnas ir visuomenės veikėja p. Lura Lynn Ryan – Illinois valstijos sekretoriaus G.H. Ryan žmona – Illinois valstijos šventėje.

GYDYTOJŲ GEGUŽINĖ

Rugpjūčio 23 d., sekmadienį, Ohio lietuviai gydytojai su šeimomis suvažiavo į savo gegužinę. Šį kartą ji vyko daktarų Juozo ir Valdonės Skrinskių jaukioje sodyboje prie Erie ežero, Eastlake, OH. Ten praleidome keletą

malonių valandų medžių pauksnėje, gerėjomės gamtos grožiu, ežero platybe. Visi buvo skaniai pavaišinti. Prie kavos puodelio aptarta Ohio lietuvių draugijos veikla.

OLG dr-jos metinis suvažiavimas ir kultūrinės pre-

mijos įteikimas bei pietūs bus lapkričio 22 d. 12 val. Lietuvių namuose, Cleveland, OH. Mišios už mirusius draugijos narius bus aukojamos lapkričio 29 d. 10 val. ryto Dievo Motinos bažnyčioje. Ger.J



Gydytojų gegužinėje aptariama draugijos veikla.

G. Juškėno nuotr.

IVAIRENYBĖS

FOTOGRAFŲ KURSAI

Nuo 1887 m., t.y. jau 111 metų veikianti foto mėgėjų draugija (Cleveland Photographic Society) rugsėjyje pradės foto kursų rudens semestrą. Veiks dvi klasės: 1) fotografijos pagrindai (antradieniais) ir 2) foto ryškinimo technika (ketvirtadieniais). Fotografijos pagrindų klasės pradžios rugsėjo 15 d., o foto ryškinimo klasės – rugsėjo 17 d. Dėstys patyrę ir pasižymėję varžybose CPS nariai. Paskaitos vyks CPS patalpose, 1549 Superior Ave., 7:30 - 9:45 v.v. Klausytojų skaičius ribotas. Norėdami pasiteirauti, skambinkite: Mr. Jim Kunkel – 440/843-7118 arba Mr. Fred Reingold 216/529-1134. Kursų brošiūrą rasite "Dirvos" redakcijoje. Ger.J.

FOTO MĖGĖJAI

Neseniai Amerikos foto mėgėjų draugijos žurnalas



Dr. V. Stankus ir dr. G. Matienė gydytojų gegužinėje dalijasi vasaros išpučiais. G. Juškėno nuotr.

"PSA Juornal" atspausdino "Who's Who" sąrašus. Ten pagal fotografijos šakas buvo pranešta apie tarptautinėse foto parodose pasižymėjusių foto mėgėjų. "Dirvos" bendradarbis Gerardas Juškėnas minimas spalvotų skaidrių grupėje – net 10 jo skaidrių buvo priimta į parodas.

Monochromatinių (bal-tai-juodų) nuotraukų grupėje paminėti dalyviai iš Lietuvos: Vitalijus Butyrinas – 8 nuotr., Kazimieras Linkevičius – 16 nuotr., Antanas Sutkus – 16

nuotr., Viktor Trublenko – 8 nuotr. ir Stasys Zvirgždas – 8 nuotr. Iš Latvijos spalvotų skaidrių grupėje minimas Martins Purvins – 5 skdr.

G. Juškėnas vietiniame foto mėgėjų klube – "Cleveland Photographic Society" pažymėtas 1997/98 m. gamtos skaidrių varžybose – už surinktus taškus zoologijos klasėje, geriausią tų metų gamtos skaidrę ("Julia" – peteliškė) ir pirmą vietą botanikos skaidrių klasėje. Ger.J.



Visuomenės veikėja Lura Lynn Ryan apsilankė Čikagos Shriners ligoninėje, kurioje jau ne kartą gydėsi ir vaikučiai iš Lietuvos. Ligoninei padovanota knygų įvairiomis kalbomis. Nuotraukoje: p. L. L. Ryan ir Shriners ligoninės skyriaus direktorė Darlen Kelly su lietuviukais (iš kairės): Adomas Janavičius, Aleksas Siliūnas, Daiva Siliūnaitė ir Jadvyga Janavičiūtė.



MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- RUGSĖJO 12 d., šeštadienį, 3 v.p.p. – Antano Nasyčio poezijos knygos pristatymas Dievo Motinos parapijos svetainėje.
- SPALIO 8-11 d. d. – JAV LB Tarybos sesija.
- SPALIO 10 d. – Baltijiečių draugystės vakaras. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) baltijiečių komitetas.
- SPALIO 17 d. – Lietuvos partizanų ansamblio "Girios aidai" koncertas Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.
- SPALIO 24 d. 7 v. v. – "Exultate" choro rudens pokylis Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje.
- LAPKRIČIO 7 d. – "Lietuvių dienos". Rengia LB Cleveland, OH apylinkė. Hamilton "Aukuras" Dievo Motinos parapijos salėje parodys V. Alanto 3 veiksmų komediją "Šiapus už dangos".
- LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.
- LAPKRIČIO 21 d. – Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimas Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo ramovėnai.
- LAPKRIČIO 28 d., 7 v.v. – JAV LB Kultūros premijų šventė. Rengėjai – JAV LB Klyvlendo apylinkė.
- GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.
- GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

KVIEČIAME APLANKYTI

Rugsėjo 12 d., 8:30 v.r. – 2 v.p.p. – moterų sveikatos diena. Fairview & Lutheran Hospitals: "Women's Health Day". Cleve Airport Marriott, 4277 W. 150 St. Tel. 216 476-7212.

Rugsėjo 12 d., 2-3 v.p.p. – "Nuostabūs monarchai".

Magnificent Monarchs. Išskyla išskrendantiems drugiams palydėti, North Chagrin Reserv. Iš Rt.91, Mayfield Vlg. Tel. 440 473-3370.

Rugsėjo 12 d., 8 v.r. – 2 v. p.p. – usorių meškeriojimo varžybos. Catfish Derby Hinkley Lake Boathouse. Mokestis: \$3 vaikams ir \$5 suaugusiems. Tel. 330 278-2122.

Rugsėjo 13 d., 2 v.p.p. – nemokama Robert Ulrich pasakaita apie vėžį. Fairview & Lutheran Hospitals. Lake-wood Civic Auditorium, 14100 Franklin Blvd. Tel. 216 476-2901.

Rugsėjo 14 d. – Moterų golfo išskyla – March of Dimes Executive Women's Golf Outing. 8:30 v.r. – registracija, 9:30 v.r. – pradžia. Westwood Country Club, 22625 Detroit Rd., Rocky River. Tel. 216 518-1663.

Rugsėjo 14 d., 10-11:30 v.r. Senolių išskyla (pažvelgti kaip medžiai ruošiasi rudens grožiui). Senior Seekers. North Chagrin Nature Center. Iš Rt. 91, Mayfield Vlg. Tel. 440 473-3370.

Rugsėjo 19 d., 9-11:30 v.r. – išskyla baidarėmis suaugusiems – Morning Kayak Adventure, Hinkley Lake. Mokestis – \$12. Registruotis iki rugsėjo 18 d., tel. 216 341-3152.

PRIĖMIMAS PAS G. VOINOVICH

Rugsėjo 14-a, pirmadienį, pradedant nuo 5:15 po pietų ant vakarinio Cuyahoga upės kranto, "Flats" rajone, "Powerhouse" patalpose ("Windows on the River", "City Room") įvyks Ohio rinkėjų ir prijauniančių – nuo vaikučių iki senelių – susitikimas su Ohio valstijos gubernatoriumi George Voinovich, kandidatuojančiu į JAV senatorius. Automobilų parstatymas – veltui.

Ištikimiems G.Voinovich rėmėjams lietuviams skirta per 50 padovanotų bilietai. Jie bus išteikiami po mišių Dievo Motinos kavinėje ir šv. Jurgio parapijoje sekmadienį, rugsėjo 13-a. Galima išsigyti ir anksčiau pas Adą Stungienę, dr. V. Stankų, dr. Šilkaitį, dr. Degesį. Taip pat susitarta ir nespėjusius bilietai išsigyti lietuvių įleisti veltui.

Dr. V. Stankus

SUSITIKIMAS SU KONGRESMENU LIETUVIŲ SODYBOJE

Ohio valstijos 19-os apygardos kongresmenas Steven LaTourette atvyksta į "Lietuvių sodybos" metinę šventę – keturioliktąją jos įkūrimo sukaktį. Kaip sakė jo sekretorė, "Lietuvių sodyba" yra žinoma net JAV sostinėje Vašingtone (Washington, D.C.), tad jis ir panorą mus aplankyti. Kongresmenas S. LaTourette į Sodybą atvyks rugsėjo 21 d., pirmadienį, 11:30 val. ryto.

Šia progą kviečiame lietuvių visuomenę dalyvauti. Ypač laukiame visų, besido-

minčių vyresnio amžiaus su laukusių žmonių ateities gerove. Turėsime galimybę pasitarti jums rūpimais klausimais. Pasinaudokime proga susipažinti su žymiuoju svečiu ir papasakoti jam apie savo rūpesčius bei pageidavimus. Visuomet malonu susitikti ir pasikalbėti su lietuviams palankiu asmeniu iš Washington, D.C.

Po susitikimo oficialiosios dalies susirinkusių lauks priešpiečiai.

Sodybos administratorė
Dana Čipkienė

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga



William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

LIDIJA BALČIŪNAITĖ, O.D.



AKIŲ DAKTARĖ

2804 SOM Center Road
Willoughby Hills, Ohio 44094

Kreiptis tel.
(440) 944-7277



Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS & ASSOCIATES



NORMLS

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser



17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530



ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

ŠVENČIŲ AIDAI

Dr. L. Milčiaus sveikinimas

GERBIAMI "DIRVOS"
LEIDĖJAI, RĖMĖJAI,
SKAITYTOJAI,
"DIRVOS" GEGUŽINĖS
DALYVIAI

Gražu rugpjūtyje Lietuvoje. Po gausių lietu pievose žaliuoja ir žydi vešliai pakilę atolas, Nemuno ir Nevėžio šlaituose uogų raudoniū dega šermukšniai, kiekvieną rytą nuo nokstančių vaisių naštos vis daugiau linksta obelių šakos. Bet už vis didesniu grožiu, rimtimi ir šventa laukimo nuotaika virpa javų laukai. Geltonose, sunkiose, jau prinokusiose rugių, kviečių ir miežių varpose tebesisupanti duona laukia giedro oro, pjovėjų ir talpių aruodų. Nuo pavasario su meile puoselėtos dirvos žada gerą derlių. Kad tik Dievas padėtų.

Jūsų rūpestis ir džiaugsmas – kituose arimuose. Kita dirva, sugėrusi ne mažiau

prakaito, gavusi ne mažiau meilės, brandina ir seikėja savus grūdus – gražią lietuvišką kalbą, tautos išmintį. Tėvų ir prosenelių krauti, puoselėti bei apginti dvasiniai lobiai Jūsų visų pastangomis kas savaitę sudygsta 83-iusius metus švenčiančios "Dirvos" puslapiuose. Tai jie, toli nuo Tėvynės rąšomi, renkami ir atspausdinami lietuviški žodžiai abiejose Atlanto pusėse suveši, pažysta ir Lietuvos vaikų širdyse subrandina gerą doros, meilės savo tėvynei, savo kultūrai, savo žemei vaisių.

Jau kelinti metai skaitau "Dirvą". Džiaugiuosi ir, prisipažinsiu, truputį net pavydžiu, kad ir vėl ten toli nuotaikingai ir linksmai švenčiama "Dirvos" gegužinė. Labai norėtusi tikėti, kad "Dirva" ryžtingai peržengs platųjį Atlantą ir plačiau išilies į Lietuvos spausdinto žodžio srautą. O tada ir "Dir-

vos" gegužinės aidai sklis ne tik per laikraščio puslapius, bet ir Nemuno ir Nevėžio, Merkio ir Dubysos slėniuose.

O kol kas džiaugiuosi visada jauna savo idėjomis "Dirva". Sveikinu redaktorių dr. Joną Jasaitį, "Vilties" draugijos pirmininką Algirdą Matulionį, visus laikraščio bendradarbius, rėmėjus ir skaitytojus, Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos narius, visus tautiečius su gražia "Dirvos" švente. Visiems jums linkiu geros nuotaikos, didelio kūrybinio džiaugsmo ir puikaus minčių derliaus "Dirvos" plotuose.

Nuoširdžiai, pagarbiai ir su geriausiais linkėjimais bei prisiminimais

Kovo 11-osios Akto
signataras,
"Dirvos" bendradarbis
Dr. Leonas Milčius
1998 m. rugpjūčio 9 d.

SKAITYKIME
IR PLATINKIME
"DIRVĄ"

"DIRVAI" AUKOJO:

G.Kenter, Danbury, CT	115	V.Ripškis, Evergreen P., IL	10
C.Polikaitis, Midlothian, IL	20	L.Dubauskas, Claren. H., IL	5
V.Kamantas Grand Rpd., MI	15	B.Jakaitis, Avon Lake, OH	5
M.Motiejūnas, Euclid, OH	15	G.Karsokas, Cleveland, OH	5
B.Svirskis, Brockton, MA	15	J.Palubeckas, Northboro, MA	5
V.Valys, Detroit, MI	15	Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame	
J.Kašuba, Midland, MI	10		
J.Naujokaitis, Clev., OH	10		



Sally Blinstrubienė (dešinėje) su drauge lietaus nebijojo: jos turėjo didelį skėtį.
G. Juškėno nuotr.



"Dirvos" savaitraščio ir "Vilties" draugijos gegužinės dalyviai:
V. Stankaus nuotr.

TRISDEŠIMT ŠEŠTASIS

"Dirvos" novelės konkursas
Skiriamos DVI PREMIJOS:

pirmoji – 500 dolerių,
antroji – 300 dolerių,

iš A.†A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania
vyr. valdyba

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė patiems pasirinkti novelės temą, turinį ir pobūdį.

Laikas: Paskutinė rankraščių įteikimo data 1998 metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridedamo užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397



New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200th St.

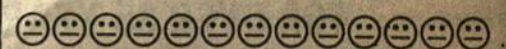
Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, Oh. 44119

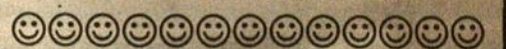
Paul Stefanac



LITHUANIAN CREDIT UNION



IEŠKODAMI
PASKOLOS,
PIRMIAUSIA
PASKAMBINKITE
MUMS.



TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000